

מידעון עבודות גמר

תשפ"ו 2025-2026

עבור רכזי עבודות הגמר, מנחים אקדמיים ומעריכים

* מעודכן לאוגוסט 2025

"אילצ הייתי
 נותן כנפיים,
 אך משאיר
 אותן אלא
 אלוף בצמח"
 גבריאל גרסיה מרקס

תוכן העניינים¹

← לגישה מהירה - לחצו על הכותרת

← לחזרה לתוכן העניינים, ניתן ללחוץ על הכותרת בגוף המסמך

חדשות ועדכונים תשפ"ו	
3	<u>דבר הממונה על עבודות הגמר</u>
4	<u>צוות הפיקוח וההדרכה תשפ"ו</u>
5	<u>תקציר שינויים ועדכונים לשנת תשפ"ו</u>
5	<u>מה חדש?</u>
מידע כללי	
6	<u>מהי עבודת הגמר?</u>
6	<u>מי רשאי לכתוב ולהגיש את עבודת הגמר?</u>
7	<u>סוגי עבודות – הגדרות כללי</u>
8	<u>דגמי עבודות על פי שיטת מחקר</u>
9	<u>הצעות המחקר - תנאים כלליים להגשת הצעות מחקר וזמני הגשה</u>
10	<u>זמני הגשה להגשת עבודות להערכה ולהגשת פרזנטציות - מעודכן תשפ"ו</u>
11	<u>מרכיבי ההערכה בציון חיצוני</u>
12	<u>בחינה פנים אל פנים: פרזנטציה (מעמד הצגת הידע) ושיחת הגנה - חדש! מעודכן תשפ"ו</u>
14	<u>אוכלוסיית תלמידים עם צרכים מיוחדים הזכאים להתאמות בדרכי היבחנות</u>
15	<u>מרכיבי הציון הסופי</u>
15	<u>רישום ציון עבודת גמר בתעודת הבגרות</u>
15	<u>מעמד העבודה ללימודי המשך (בונסים)</u>
16	<u>שפת כתיבת עבודת גמר</u>
16	<u>שלבי היערכות והגשה - כללי</u>
17	<u>גיבוש הצעת המחקר</u>
17	<u>איתור מנחה אקדמי, תנאי סף ותפקידי המנחה</u>
19	<u>הגשת הצעת מחקר במערכת המקוונת הארצית - חדש! מערכת אחודה לכל</u>
20	<u>תהליך כתיבת עבודת גמר</u>
20	<u>בינה מלאכותית יוצרת בעבודות הגמר - חדש!</u>
21	<u>הגשת העבודות להערכה במערכת השילובית</u>
23	<u>תהליך הערכת העבודה</u>
23	<u>מתן ציון והליך ערעור</u>
24	<u>מסגרת כתיבת עבודת גמר</u>
25	<u>קידום ופיתוח תחום עבודות גמר בבית הספר</u>
25	<u>תחרויות ופרסים למגישי עבודות גמר</u>
נספחים	
26	<u>נספח 1: דגם גנרי - הצעת מחקר לעבודת גמר</u>
27	<u>נספח 2: דגם כללי למבנה עבודת גמר</u>
28	<u>נספח 3: הנחיות כלליות למנחה האקדמי/ת ומחווון גנרי להערכת התלמיד/ה</u>
30	<u>נספח 4: שכר מנחים - תעריפים והנחיות להגשת בקשת תשלום</u>
31	<u>נספח 5: הנחיות כלליות למעריכים (בוחנים) להערכת עבודת הגמר והשיחה</u>
32	<u>נספח 6: מחווון להערכת שימוש בבינה מלאכותית יוצרת בעבודת הגמר</u>
33	<u>נספח 7: מחווון להערכת פרזנטציה וחלוקת זמנים מומלצת - חדש!</u>

¹ הדברים במידעון מנוסחים בלשון זכר מטעמי נוחות. הדברים מתייחסים לרכזים/רכזות, מנחים/מנחות, תלמידים/תלמידות וכדומה כאחד.

דבר הממונה על עבודות הגמר

עמיתות ועמיתים יקרים,

השנה לפנינו שינויים משמעותיים בעבודות הגמר, שחלקם נדחו והושהו נוכח המציאות הביטחונית הקשה בשנתיים האחרונות. המציאות של כולנו משתנה בקצב מסחרר. בתוך יומיום עמוס, מאתגר ולא אחת מטלטל, יותר פשוט עבורנו להתמיד עם המוכר והידוע. ועם זאת, אני מאמינה שהמציאות מחייבת אותנו להתחדש ולהשתנות כדי לשמור על רלוונטיות, גם אם שינוי מצריך מאיתנו מאמץ וחרף הקשיים המקיפים אותנו.

בשנת תשפ"ו השינויים הבאים יוצאים לפועל:

1. **שינוי בהיבחנות החיצונית לבגרות - הגשת פרונטציה** בימי היבחנות ארציים במרכז הארץ לתלמידים ותלמידות מגישי עבודות הגמר בתשפ"ו. תלמידי י"ב יגישו עבודתם במהלך חודש ינואר ועד חודש פברואר, אנא קראו ועקבו בתשומת לב אחר [מועדי ההגשה](#) והסתייעו בלומדות ובהדרכות כדי להיערך באופן מיטבי.
2. **עבודות גמר ובינה מלאכותית - חדש! מודל נבון** (נראות בלמידה ועבודה נתמכת בינה מלאכותית) - מודל חדש שפותח מתוך ניסוי בשטח בשותפות עם אגף המו"פ ובהובלת החוקרות המלוות - ד"ר ליאת אייל ומעיין סייג. המודל מספק לרכזים ולמנחים מתווה מפורט, חדשני ואיכותי לעבודה מושכלת עם בינה מלאכותית בעבודות הגמר, תוך שיקוף מתמיד של תהליכי למידה ושכלול החשיבה הביקורתית. תודה מיוחדת לרכזים ולרכזות שלקחו חלק בניסוי.
3. **איחוד מערכות הגשה** - בשעה טובה הצעות מחקר ועבודות תוגשנה באותה מערכת ממוחשבת - מערכת השילובית, וזאת לטובת הפחתת בירוקרטיה ופישוט תהליכי ההגשה והמעקב אחר הגשות. נציע הדרכות לרכזים ומערך התמיכה יעמוד לשירותכם בכל צורך.

כמובן שתמצאו במידעון זה מידע מורחב על כל אחד מהשינויים, בצד הנחיות, דגשים וחידושים נוספים.

בכל אפיק חדש נציע הדרכות ארציות, כלים תומכים וליווי צעד צעד של צוות הפיקוח על עבודות הגמר. אנחנו מאמינים שכל שינוי המובא כאן הוא עוד אבן דרך לקראת שכלול כל תהליכי ההגשה, הלמידה וההערכה בעבודות הגמר.

יישום מושכל ומיטבי של שינויים אלה תלוי בראש ובראשונה בשיתוף הפעולה של הרכזים והמנחים האקדמיים. שותפות ושותפים, מכם נבקש לצעוד איתנו בלב פתוח ונכונות להשתנות לטובה, מצידנו נבטיח תמיכה מקצועית, איכותית וסבלנית, והכל לטובת כלל התלמידות והתלמידים שלנו.

תודה לכם/ן על השותפות,
אתכם/ן בדרך בתקווה לבשורות טובות,

מיכל רלוי

ממונה עבודות גמר והערכה חלופית
אגף א' לחינוך על יסודי
המינהל הפדגוגי, משרד החינוך

צוות הפיקוח וההדרכה תשפ"ו

פורטל עבודות הגמר - בקישור [הבא](#)

פניות לצוות הפיקוח על עבודות הגמר דוא"ל: avodot.gemer@education.gov.il		
שם ותפקיד	טלפון	דוא"ל
מיכל רלוי ממונה עבודות גמר והערכה חלופית	073-3931522 050-7635411	michalre@education.gov.il
רקפת רובין מדריכה מרכזת ארצית מיומנויות פרזנטציה ושיחת הגנה, אירועים ארציים	054-5586925	avodot.gemer@education.gov.il
רבקה פישלזון מדריכה מרכזת ארצית מערך הצעות המחקר, הדרכות לרכזים ולבתי-ספר	054-4569606	avodot.gemer@education.gov.il
ד"ר נורית הוכברג מדריכה מרכזת ארצית הדרכות למנחים ומעריכים, רפרנטית לתוכניות ייחודיות ולתחום ביולוגיה	050-7280889	avodot.gemer@education.gov.il
ד"ר אריאל אברשקין מדריך מרכז ארצי מערך הצעות המחקר והגשות בשילובית, רפרנט לתחום פיזיקה	052-8779558	avodot.gemer@education.gov.il
ראויה נסאר מדריכה מרכזת ארצית רפרנטית לחברה הערבית	050-8627114	avodot.gemer@education.gov.il
ד"ר רותם וייצמן מדריך מרכז ארצי טכנו-פדגוגיה ובינה מלאכותית	054-4788054	avodot.gemer@education.gov.il
הודיה חן מרכזת תשלומי מנחים אקדמיים	073-3931785	sachar_manchim@education.gov.il
מרב"ד - מחלקת הערכה ותמיכה טכנית פניות בנושא הגשת העבודה בשילובית וסטטוס תהליך ההערכה	073-3938900	Haaraca@mrzd.education.gov.il
מרב"ד - מחלקת תשלומים פניות בנושא תשלום למעריכים (בודקי העבודות)	073-3938899	sachar@mrzd.education.gov.il
מרכז מידע אגף הבחינות פניות בנושא דיווח ופרסום ציונים	073-3938866	mmbhnot@education.gov.il
מאשרים מקצועיים בתחומי הדעת		<u>רשימת המאשרים המקצועיים בתחומי הדעת - תשפ"ו</u>
כתובת משרד: משרד החינוך, בניין לב רם, רחוב דבורה הנביאה 2, ירושלים 9510402		

צוות עבודות הגמר במינהל לחינוך התיישבותי

יעל הורוביץ מפקחת על עבודות הגמר במינהל לחינוך התיישבותי	050-6221531	yaelh@mchp.gov.il
ד"ר סיגל טלקר מדריכה מרכזת - עבודות הגמר מינהל החינוך ההתיישבותי	0523449681	sigalro@mchp.gov.il

תקציר שינויים לשנת תשפ"ו

1. **איחוד מערכות הגשה:** הגשת הצעות מחקר וגם עבודות במערכת אחת אחודה - מערכת השילובית. ראו פירוט תחת [הגשת הצעת המחקר](#). נקיים הדרכות על המערכת החדשה - אחרי חגי תשרי.
2. **הגשת פרזנטציה - בחינה חיצונית:** הוספת רכיב חובה לעבודות המוגשות בשנת תשפ"ו (הצעות של תשפ"ה ואילך): פירוט תחת [בחינה פנים אל פנים](#) ו**בנספח 7**.
3. **זמני הגשה מעודכנים - עבודות להערכה:** מועד ראשון לתלמידי י"ב, מועד שני לתלמידי י"א. ראו תחת [זמני הגשה](#).
4. **הנחיות ופרקטיקות מעודכנות לשימוש מיטבי ביישומי בינה מלאכותית:** מודל נבון (נראות בלמידה ועבודה נתמכת בינה מלאכותית) פירוט תחת [בינה מלאכותית יוצרת בעבודות הגמר](#).
5. **ביטול האפשרות להגשת עבודה ממירת בגרות (צמודה) בתחום ערבית לדוברי ערבית** (סמל שאלון 020589) מותרת כתיבת עבודת גמר "עצמאית" בלבד בתחום, פירוט תחת [סוגי עבודות](#).

מה חדש?

☒ **חדש!** לומדה לתלמידים - כל מה שרציתם לדעת על פרזנטציה:

לומדה הכוללת סרטוני הסברה, תקצירים ותרגולים. גישה בהזדהות אחידה דרך [בית-הספר הווירטואלי](#). יועלה במהלך ספטמבר ללשונית עבודות גמר שתופיע עבור תלמידים מגישי עבודות הגמר.

☒ **חדש!** ערכה לרכזים ומנחים אקדמיים - הגשת פרזנטציה בעבודות

הגמר, כל מה שצריך לדעת וכיצד להיערך נכון עם התלמידים. פרסום ומידע נוסף - בספטמבר 2025

☒ **חדש!** מודל נבון - אוגדן לרכזים ולמנחים ויחידה חדשה בכוורת -

לטובת שימוש מושכל בבינה מלאכותית יוצרת בעבודות הגמר לאורך כל תהליך הלמידה.

הצטרפו לזמינר על המודל ביום רביעי 17/9 15:30 - פרסום ומידע נוסף - בחודש ספטמבר 2025 בפורטל תחת ["מה חדש?"](#)

☒ **קהילת רכזי עבודות גמר יוצאת לדרך!** לומדים ומתפתחים יחד,

מיישמים בשטח עם התלמידים. מידע נוסף בקרוב.

"זה מעניין אותי! שלחו לי פרטים נוספים" - [קישור להרשמה](#)

מהי עבודת הגמר?

עבודת הגמר היא עבודת מחקר עצמית, עיונית או עיונית-מעשית, שהתלמיד/ה בבית ספר אינטרני רשאי/ת להגישה למשרד החינוך כחלק מהמשימות לקבלת תעודת בגרות, והיקפה 5 יחידות לימוד בתחום הדעת בו היא נכתבת. העבודה נכתבת על פי כללים אקדמיים המקובלים בתחום הדעת בו היא נכתבת (בהיקף דומה לעבודה סמינריונית באוניברסיטה בתואר ראשון) לצד דרישות מקצועיות שנקבעו על ידי הפיקוח באגף לחינוך על-יסודי והמזכירות הפדגוגית של משרד החינוך.

בעבודת הגמר על התלמיד/ה להתמודד באופן עצמאי ומעמיק עם סוגיה מחקרית מסוימת. לא מצופה בהכרח להגיע לחידוש אקדמי/מדעי אך רצוי שהעבודה תחדש או תאיר הסוגיה הנחקרת באור חדש, כמו-כן מצופה לקיים דיון מקיף ושיטתי בסוגיה, לגבש ידע חדש ולא להסתפק בסיכום של ידע קיים. בהכנת העבודה על התלמיד/ה להתבסס על ידע תאורטי עדכני, דרכי מחקר מקובלות ודרכי עבודה מדעיות. זאת בליווי ובהדרכה של מורים, חוקרים ואנשי מדע. תהליך הכנת עבודת הגמר מעודד למידה עצמאית ומחייב השקעה עצמית במחקר אישי, עבודה מעבר לשעות הלימוד בכיתה ובית הספר והשקעה באתגר לימודי ייחודי.

מי רשאי/ת לכתוב ולהגיש את עבודת הגמר?

- כל תלמיד ותלמידה בבית ספר על-יסודי אינטרני שניגשים לבחינות בגרות רשאים לכתוב עבודת גמר ולהגישה למשרד החינוך כחלק מבחינות הבגרות שלהם.
- בוגרי מערכת החינוך ונבחני משנה (תלמידים אקסטרניים) אינם רשאים להגיש עבודת גמר.
- תלמידי קידום נוער (היל"ה) בני גיל 16-18 זכאים להגיש הצעת מחקר שנה לפני שנת סיום הלימודים, ועבודה בשנתם האחרונה במערכת החינוך. במקרה של תלמידים מעל גיל 18, הגשת העבודה מותנית באישור ועדת חריגים מטעם היל"ה ובתנאי שבמועד הגשת ההצעה נותרה להם שנה נוספת לסיים את כתיבת העבודה והם עדיין רשומים ולומדים במערכת של מסגרת היל"ה.
- כל עבודה מחוייבת בהגשת הצעת מחקר ובאישורה. ניתן להתחיל לכתוב הצעה לעבודת גמר (הצעת מחקר) בכיתה י' או י"א. יש להגיש את החלק הכתוב של העבודה בשנה העוקבת - בכיתה י"א או י"ב (בהתאמה לשנת הגשת ההצעה ובתנאי שזו אושרה). לפירוט, ראו תחת תנאים וזמני הגשה – הצעות.
- הצעת המחקר ועבודת הגמר יוגשו על ידי תלמיד או תלמידה יחידים בלבד ולאחר הכנה עצמאית והוגנת של ההצעה/העבודה.
- שני תלמידים (או יותר) מאותו המוסד או ממוסדות שונים אינם רשאים להגיש עבודה העוסקת בנושא זה (יתכן נושא דומה, אך נדרש פיתוח עצמאי של מהלך החקר).
- כל תלמיד המבקש להגיש עבודת גמר מחויב בליווי אישי של מנחה, המומחה לתחום הדעת בו נכתבת העבודה. לפירוט ראו תחת אחריות המנחה ותנאי סף.

- אפשרות כתיבת עבודת גמר מותאמת לעבודה אחת לתלמיד/ה. במקרים חריגים, אם תלמיד מעוניין לכתוב שתי עבודות גמר בתחומים שונים, יפנה המנהל במכתב רשמי אל הפיקוח על עבודות הגמר בבקשה מנומקת המתייחסת ליכולותיו של התלמיד ולמידת ההתאמה שלו לכתיבת שתי עבודות גמר. אפשרות זו תתאפשר בתנאים הבאים:
 - א. כתיבת שתי עבודות אפשריות בתנאי שהעבודה השנייה מוגשת בשנה העוקבת לשנת הגשת העבודה הראשונה. לא ניתן להגיש שתי עבודות באותה שנת לימודים.
 - ב. רק מנהל בית ספר שלא עלתה בבית ספרו בעיה של טוהר עבודות גמר יוכל להגיש בקשה כזאת.
 - ג. שתי עבודות הגמר תיכתבנה בשני תחומי דעת שונים.
 - ד. עבודת גמר אחת בלבד תוכל להיות עבודה ממירת בגרות חיצונית-צמודה, להוציא מקצועות מדעים וערבית לדוברי ערבית (ראה פירוט רצ"ב - [סוגי עבודות](#)).

סוגי עבודות – כללי

1. **עבודת גמר עצמאית (שאינה צמודה)** הינה עבודת גמר בהיקף 5 יח"ל בלבד, בתחום דעת כלשהו שאותו התלמיד מבקש לחקור באופן עצמאי, בין אם תחום הדעת נלמד בבית הספר ובין אם אינו נלמד בבית הספר ובתנאי שיש סמל שאלון מוכר לתחום, או עבודת גמר בתחום דעת אותו לומד התלמיד בבית הספר והוא מעוניין להרחיבו ולהוסיף בו 5 יחידות לימוד נוספות באמצעות הכנת עבודת גמר. **הבהרה:** עבודה זו אינה ממירה כל חובת למידה או היבחנות של התלמיד בבית"ס.
2. **עבודת-גמר ממירת בגרות חיצונית (עבודה צמודה)** הינה עבודה הממירה את מבחן הבגרות החיצוני בתחום דעת אותו לומד התלמיד בבית"ס. התלמיד נדרש לנוכחות מלאה בשיעורים בתחום הדעת, להגשת מטלות ולעמידה במבחנים, למעט מבחן הבגרות החיצוני - אשר העבודה ממירה אותו בלבד. במידה והתלמיד עמד בכל חובות הנוכחות והלמידה והגיש עבודה צמודה, עבודה זו תדווח בתעודת הבגרות כעבודת גמר לבגרות בהיקף 5 יח"ל וזאת במקום יחידות הלימוד של התחום בו נכתבה העבודה.

על פי החלטת הפיקוח על עבודות הגמר ואגף מדעים במזכירות הפדגוגית, משנת תשפ"ד לא ניתן להגיש הצעות מחקר ל"[עבודת גמר ממירת בגרות חיצונית](#)" (עבודה צמודה) בתחומי המדעים המדויקים הנלמדים כמקצוע מורחב.

הבהרות:

- ← הנחייה זו נוגעת לתחומי הדעת הנכללים בחינוך המדעי: ביולוגיה, פיסיקה, כימיה, מתמטיקה ותחומים נוספים, לרבות מדעי המחשב ולפי פירוט התחומים [באתר החינוך המדעי](#).
- ← יודגש כי במדעים הבסיסיים מצופה מתלמידים הכותבים עבודת גמר לדעת ולהכיר את התשתית המושגית של תחום הדעת ובפרט המושגים והרעיונות הנוגעים לנושא הנחקר. יש לעיין היטב בהנחיות תחום הדעת בנוגע לתשתית הידע הנדרשת מתלמידים הכותבים עבודתם באחד מתחומי המדעים הבסיסיים: ביולוגיה, פיזיקה, כימיה

שימו לב! על פי החלטת הפיקוח על עבודות הגמר ואגף שפות במזכירות הפדגוגית, משנת תשפ"ו בתחום **ערבית לדוברי ערבית** (סמל שאלון 020589) מותרת כתיבת **עבודת גמר "עצמאית" בלבד** בתחום, כלומר, **מבוטלת האפשרות להגשת עבודת גמר ממירת בגרות בערבית** (עבודה "צמודה").

הבהרות:

- ← כל תלמיד דובר ערבית יצטרך להשלים חובותיו לבגרות בסמל שאלון 020380 בהיקף 3 יח"ל, על כל רכיבי ההערכה הכרוכים בכך.
- ← תלמידים שבחרו להרחיב ל 5 יח"ל את לימודי הערבית בס.ש 020580, ישלימו את היחידה הרביעית והחמישית, עפ"י תוכנית הלימודים.
- ← הנחיות והחלטות אלה יחולו כבר על מגישי הצעות מחקר בתשפ"ו.
- ← תלמידים אשר הגישו הצעת מחקר בשנת תשפ"ה וזו אושרה, רשאים יהיו להגיש בשנת תשפ"ו עבודת גמר צמודה, שכן הצעתם הוגשה טרם החלטה זו. תלמידים אלה מחוייבים בהגשת פרזנטציה, כמו כל התלמידים בשנת תשפ"ו. לפירוט – ראו [כאן](#).

דגמי עבודות - על פי שיטת מחקר

לכל העבודות, בכלל תחומי הדעת, ישנו בסיס חובה משותף: מחקר עיוני, המבוסס על איתור מקורות, מיון, מיזוג ותכלול של מידעים והצגת תשתית הידע בפרק של הרקע התאורטי (מושגים, תאוריות, אבני דרך במחקר בהקשר לנושא). מעבר לבסיס משותף זה, עבודת גמר עשויה להיות באחד מהדגמים הבאים:

- **דגם א - עבודה עיונית עתירת טקסטים:** עבודה עיונית מקיפה, בתחומי ההומניסטיקה על-פי רוב, המתמקדת בעיון והשוואה של תיאוריות ומושגים סביב תמה משותפת.
- **דגם ב - עבודה עיונית-מדעית:** משולבת עם חקר במעבדה או ניתוח נתונים מדעי או חקר סביבתי, בתחומי המדעים המדויקים, מדעי-החברה או חנ"ג.
- **דגם ג - עבודה עיונית-חברתית:** משולבת עם תאוריה מעוגנת בשדה, לרוב במדעי החברה, עבודה אשר תכלול תצפיות, ראיונות, ניתוח תוכן וכד'.
- **דגם ד - עבודה עיונית-אומנותית ללא מרכיב מעשי-יצירתי:** לרוב מבוססת על ניתוח טקסטים חזותיים/דרמטיים, עשויה להיות עתירת טקסטים כמו במודל א' או לכלול מחקר איכותני כמו במודל ג'.
- **דגם ה - עבודה עיונית-אומנותית משולבת עם מרכיב מעשי-יצירתי:** עבודה שתכלול הגשת חלק מעשי-יצירתי בצד העבודה הכתובה וביחס לנושא הנחקר. אפשרית בתחומי האומנויות הבאים: מחול/תיאטרון/ אומנות פלסטית/ קולנוע.

הצעות המחקר - תנאים כלליים להגשה וזמני הגשה

הצעת המחקר היא בקשה תמציתית לכתיבת עבודת גמר, המוגשת בכתב לבדיקת צוות המפמ"ר ואישורו במערכת ההצעות. הגשה ואישור של הצעת מחקר הם תנאי סף להגשת עבודת גמר להערכה.

תנאים כלליים להגשת הצעות מחקר

- ניתן להגיש הצעות מחקר בכיתה י' או בכיתה י"א
- בוגרי כיתה י"א ותלמידי י"ב אינם רשאים להגיש הצעות מחקר
- תלמיד שהגיש הצעת מחקר בכיתה י' והצעתו אושרה - יגיש עבודתו בכיתה י"א
- תלמיד שהגיש הצעת מחקר בכיתה י"א והצעתו אושרה - יגיש עבודתו בכיתה י"ב
- תלמיד שהגיש הצעת מחקר בכיתה י' והצעתו אושרה רשאי להגיש את עבודתו גם בכיתה י"ב, בתנאי שקיבל את אישור הפיקוח על עבודות הגמר
- את תיקון ההצעות יש להשלים עד לסוף חודש מאי כאשר התלמיד בכיתה י' או י"א, בהתאם למועד הגשת הצעת המחקר
- הצעות מתוקנות תוגשנה באותה רשומה שנפתחה לתלמיד במערכת השילובית, תוך חודש מיום קבלת המשוב
- לאחר 31.5 לא תתאפשר הגשת הצעות או תיקונים במערכת

זמני הגשה להצעות המחקר תשפ"ו

שימו לב! בוצע איחוד מערכות הגשה משנה זו!
הגשה של הצעות מחקר וגם של עבודות להערכה תבוצע במערכת השילובית בלבד
*נפרסם בהקדם מועדים להדרכות ארציות על המערכת

זמני הגשת הצעות מחקר לבדיקה ואישור

רשאים להגיש תלמידי י' או י"א בלבד

הצעות מחקר

- ☑ הצעות המחקר תוגשנה באמצעות מערכת השילובית בלבד
- ☑ הגשה של הצעות חדשות תתאפשר
- החל מ - יום שני, י"א כסלו תשפ"ו, 1 בדצמבר 2025
- ועד - יום ראשון, י"ב אדר תשפ"ו, 1 במרץ 2026
- ☑ תיקונים להצעות: יש להגיש עד חודש מיום קבלת המשוב ולא יאוחר מיום ראשון 31 במאי 2026
- ☑ שימו לב לתנאים המלאים להגשת ההצעות ולאישורן - ראו [כאן](#)

להדרכות ומידע נוסף לטובת התמצאות במערכת השילובית – מידע נוסף יפורסם בפורטל עבודות הגמר

זמני הגשה להגשת עבודות להערכה ולהגשת פרזנטציות תשפ"ו

החלק הכתוב של עבודות הגמר בכלל התחומים והמחוזות, לרבות בחינוך ההתיישבותי, יוגש באמצעות מערכת השילובית בלבד. למידע המקיף לרכזים/לבתי"ס בנוגע לתנאים ונהלים להגשת עבודה להערכה - ראו [כאן](#). רשאים להגיש תלמידי י"א/י"ב – בשנה העוקבת לשנת הגשת ההצעה ואישורה. ההגשה תתאפשר במועדים הבאים:

סבב ראשון - פתוח לכלל המגישים

עבודות להערכה
תלמידי י"ב
(פתוח לכולם)

ניתן להגיש עבודת גמר (החלק הכתוב) במערכת השילובית במהלך התאריכים הבאים:
☒ **החל מ -** יום ראשון, ט"ו טבת תשפ"ו, 4 בינואר 2026
☒ **ועד -** יום ראשון, כ"א שבט תשפ"ו, 8 בפברואר 2026
 בתום המועד המערכת תיסגר להגשות ולא ניתן יהיה לפתוח רשומות ולהגיש עבודות. מועד זה פתוח לכלל התלמידים המגישים (בכיתה י"א או בכיתה י"ב).

תלמידים אשר הגישו עבודתם הכתובה במועד הראשון במסגרת התאריכים הנ"ל, יקבלו זימון לימי ההיבחנות פנים אל פנים באחד מהמועדים הבאים:

פרזנטציות מועד 1	פרזנטציות מועד 2	פרזנטציות מועד 3
יום שני, ה' ניסן, 23/3/26	יום רביעי, ז' ניסן, 25/3/26	יום ראשון, כ"ה ניסן, 12/4/26

הבהרות:

- לא ניתן לבקש מועד מסוים, המועד יקבע על-פי שיקולי הפיקוח על עבודות הגמר וצוות מפמ"ר
- למידע מקיף על התנאים להגשת פרזנטציה ורכיבי ההערכה – ראו [כאן](#)
- אין מועד ב' לפרזנטציה, המועד בזימון מחייב
- אי-הגעה ליום ההיבחנות, משמעה קבלת ציון 0 ברכיב הפרזנטציה במרכיבי ההיבחנות החיצונית

סבב שני - פתוח לתלמידי כיתות י"א בלבד

מערכת השילובית תיפתח להגשת עבודות לפרק זמן נוסף במהלך המועדים הבאים:

עבודות להערכה
תלמידי י"א בלבד

☒ **החל מ -** יום ראשון, כ"ה ניסן תשפ"ו, 12 באפריל 2026
☒ **ועד -** יום ראשון, כ"ג אייר תשפ"ו, 10 במאי 2026

הגשה במועד השני פתוחה אך ורק לתלמידים שהגישו את הצעת המחקר בכיתה י' ומגישים את העבודה בכיתה י"א. **למעט עבודות גמר המשלבות רכיב מעשי בתחום המחול - אותן ניתן להגיש במועד הראשון בלבד.** בתום המועד המערכת תיסגר להגשות ולא ניתן יהיה לפתוח רשומות ולהגיש עבודות. תלמידים אשר הגישו עבודתם הכתובה במועד השני במסגרת התאריכים הנ"ל, יקבלו זימון לימי ההיבחנות פנים אל פנים באחד מהמועדים הבאים:

פרזנטציות מועד 4	פרזנטציות מועד 5
יום ראשון, י"ג תמוז, 28/6/26	יום רביעי, ט"ז תמוז, 1/7/26

הבהרות:

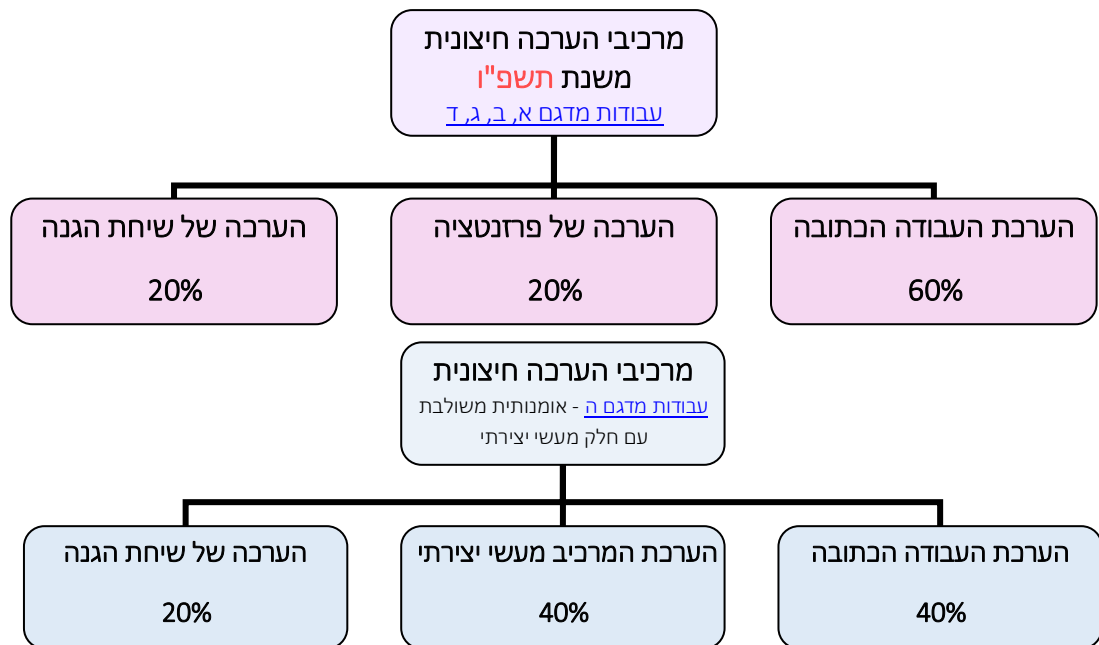
- לא ניתן לבקש מועד מסוים, המועד יקבע על-פי שיקולי הפיקוח על עבודות הגמר וצוות מפמ"ר
- למידע מקיף על התנאים להגשת פרזנטציה ורכיבי ההערכה – ראו [כאן](#)
- אין מועד ב' לפרזנטציה, המועד בזימון מחייב
- אי-הגעה ליום ההיבחנות, משמעה קבלת ציון 0 ברכיב הפרזנטציה במרכיבי ההיבחנות החיצונית

מרכיבי ההערכה החיצונית - עדכון מתשפ"ו

החל משנת תשפ"ו (מגישי הצעות המחקר בשנת תשפ"ה) ההערכה החיצונית של עבודת הגמר תכלול שלושה מרכיבים: הערכת העבודה הכתובה (60%), הערכה של פרזנטציה (מעמד הצגת הידע) (20%) והערכה של שיחת הגנה עם התלמיד (20%).

תלמידים המגישים עבודה אומנותית משולבת עם חלק מעשי יצירתי - אינם מחויבים בהגשת פרזנטציה, אך כן מחויבים בשיחת הגנה. הערכה החיצונית של העבודה הכתובה (40%), הערכת המרכיב מעשי יצירתי (40%), הערכת שיחת ההגנה (20%).

כמפורט בתרשימים הבאים:

הגשת העבודה הכתובה

ככלל, בכל עבודה כתובה יכללו החלקים הבאים: שער, תוכן עניינים, מבוא, גוף העבודה ובו - רקע תאורטי, מתודולוגיה, ממצאים, מסקנות, סיכום, רשימת מקורות, נספחים (לפי הצורך). חשוב להכיר מראש את המחווון להערכת העבודה בתחום הדעת הרלוונטי ולהקפיד שהעבודה תוגש בהתאם למחווון זה ולהנחיות הכוללות בתחום הדעת, להנחיות ומחווונים - ראו פורטל עבודות הגמר.

בחינה פנים אל פנים: פרזנטציה ושיחת הגנה

חדש! בשנת תשפ"ו יערכו ימי היבחנות ארציים פנים אל פנים. להלן פירוט על מהות המרכיבים:

(מעמד הצגת הידע)

הפרזנטציה היא מרכיב **חובה** בעבודת הגמר בכלל תחומי הדעת, למעט עבודה משולבת באומנויות (דגם ה', לפירוט על הדגמים – ראו [כאן](#)) וערכה 20% מהציון החיצוני. כלל התלמידים שהגישו הצעת מחקר בשנת תשפ"ה, והצעתם אושרה פדגוגית, ידרשו בהגשת פרזנטציה פנים אל פנים בימי היבחנות מרכזים, אשר יתקיימו במרכז ההיבחנות במרכז הארץ, משנת תשפ"ו ואילך.

הזמנה לבחינה פנים אל פנים באחד מהמועדים תישלח אך ורק לתלמידים אשר הצעת המחקר שלהם אושרה במקור ועבודתם הכתובה הוגשה בשילובית במועדים המחייבים. לא ניתן לבחור מועד להגשת בפרזנטציה, השיבוץ יקבע עפ"י שיקולי הפיקוח על עבודות הגמר וצוותי מפמ"ר. כל אירועי ההיבחנות בתשפ"ו יתקיימו באותו מרכז היבחנות – בפתח-תקווה. פרטים מדויקים יצורפו לזימון.

- **מהות הפרזנטציה:** בחלק זה יציג התלמיד מגיש העבודה את עיקרי הדברים מתוך תהליך המחקר שערך בדיבור בעל-פה, במפגש פנים אל פנים עם שני מעריכים, באופן תמציתי, ממוקד ובהיר, תוך הבחנה בין עיקר וטפל.
- **נוכחים:** התלמיד מגיש העבודה בלבד הוא זה שרשאי להציג את הדברים. **לא** ניתן להסתייע במנחה/אחראי עבודות הגמר/אדם אחר במעמד זה. הפרזנטציה תוצג מול שני מעריכים (בוחנים), ללא קהל וללא מלווים. למעט נוכחות דמות מוכרת לתלמידים הזכאים להתאמה מסוג זה.
- **משך הפרזנטציה:** לפחות 7 דקות ועד 10 דקות ברצף. לא תתאפשר חריגה ממשך זה, על התלמיד לתרגל מבעוד מועד את הצגת הדברים במסגרת הזמנים המוגדרים. חלקי הפרזנטציה וחלוקת זמנים מומלצת – ראו [נספח 7](#).
- **שפת ההגשה:** הפרזנטציה תוגש בשפת הגשת העבודה הכתובה בלבד.
- **מועדי ההגשה:** יתקיימו שלושה ימי היבחנות לתלמידים שהגישו עבודה כתובה במועד הראשון (תלמידי י"ב) ושני מועדי היבחנות נוספים לתלמידים אשר הגישו עבודתם במועד השני (תלמידי י"א בלבד). תלמיד שהגיש עבודתו הכתובה במועד יקבל זימון לבחינה פנים אל פנים באחד מימי ההיבחנות. בזימון זה יפורטו מועד, מיקום, שעות והנחיות רלוונטיות נוספות. הגשת הפרזנטציה תתאפשר פעם אחת בלבד ובמועד הארצי שנקבע לכך בלבד. לא ניתן לבחור מועד לשיבוץ. השיבוץ יקבע על-פי שיקולי הפיקוח על עבודות הגמר והפיקוח על תחומי הדעת. לפירוט הזמנים בתשפ"ו – ראו [כאן](#).
- **אמצעי המחשה:** ניתן להסתייע באמצעי המחשה בזמן הפרזנטציה, דיגיטליים ושאינם דיגיטליים, ובתנאי שהתלמיד המגיש הוא זה שערך/הגה/הכין בעצמו את העזרים. השימוש באמצעי המחשה אינו חובה. אמצעי המחשה לדוגמה הם: מצגת, סרטון קצר (עד 2.5 דקות), פוסטר, מפת חשיבה, השמעת חלקים נבחרים מראיונות מוקלטים, הצגת דגם וכדומה. השימוש באמצעי המחשה חייב לשרת את

הפרזנטציה כמכלול ולהיות קשור בקשר הדוק ומשכנע לנושא הנחקר בעבודה הכתובה. על התלמיד לברור היטב את השימוש באמצעי המחשה, בסיוע אחראי עבודות הגמר/המנחה, כך שיתמכו בפרזנטציה כמכלול אך לא יחליפו את ההצגה העצמאית של התלמיד עצמו בדיבור.

• **מרכיבי הערכת הפרזנטציה, חלוקת זמנים מומלצת וטיפים לתלמידים:** ראו ב**נספח 7** ולומדה החדשה לתלמידים ורכזים, פרטים בהמשך.

• **ועדת חריגים:** במקרים חריגים בלבד, מנהל בית-הספר יוכל להגיש בקשה בכתב לפיקוח על עבודות הגמר להגשת חלופה לפרזנטציה פנים אל פנים. יש לצרף אישורים רפואיים/אבחונים מתאימים ולנמק מדוע מבקשים חלופה עבור התלמיד. במקרים **מוצדקים בלבד** הוועדה תאפשר הגשת חלופה ובלבד שהוגשה בקשה בכתב **מבעוד מועד**, ולא יאוחר מיום פתיחת מועד הגשת העבודה הכתובה להערכה. יצוין כי חשש כללי מדיבור ברבים **לא יהווה הצדקה** להגשת חלופה. יש לסייע לתלמידים בהכנה ראווה למעמד זה.

חדש! לומדה להגשת פרזנטציה עבור תלמידים תהיה זמינה **בבית-הספר הוירטואלי** לכלל

התלמידים, לאחר הזדהות אחידה. בלומדה ישנם סרטוני הסברה, טיפים וכלים להיערכות מיטבית ותרגולים לפרזנטציה וגם לשיחת ההגנה.

- ☑ לתלמידים - כניסה דרך **בית-הספר הוירטואלי** - הלומדה תועלה לביה"ס הוירטואלי בספטמבר 2025, תחת לשונית "עבודות גמר" אשר תופיע בדף הבית לתלמיד/ה
- ☑ לרכזים, מורים ומנחים - הערכה תועלה לפורטל עבודות הגמר בספטמבר 2025

להצצה בלעדית לערכה – לחצו **כאן**. עדכונים נוספים יפורסמו בהקדם...

איך לפתוח בצורה נכונה?

נתון מעניין

מעורר פליאה או הפתעה, מחזק את הרלוונטיות של המחקר. איך? נשלוף נתון מעניין שכבר מופיע במחקר שלנו ונפתח איתו.

דוגמה

שאלה

יוצרת מעורבות בקרב המאזין/ה. איך? נוכל לשאול שאלה רטורית או פתוחה.

דוגמה

סיפור

מעורר הזדהות, רגשות, סקרנות. איך? נציין תיאור זמן ומקום ונתאר מחשבה אישית. נקפיד על משפטים קצרים.

דוגמה

⏪ ⏩

טיפ 💡

שלבי הערכה

- לפתוח נכון
- לומדים
- מורגלים
- מסכמים
- עיקרי ההצגה
- סיכום פרזנטציה
- אמצעי המחשה
- חיוניות דיבור
- שיחת הגנה
- איך מנוסחים פור?

שיחת ההגנה - חדש! השיחה תתקיים פנים אל פנים ביום ההיבחנות (אחרי הגשת הפרזנטציה)

שיחת ההגנה היא מרכיב **חובה** בעבודת הגמר בכלל תחומי הדעת, בכל הדגמים, וערך הציון לשיחה זו הוא 20% מהציון החיצוני. השיחה תתקיים אך ורק לאחר הגשת החלק העיוני של העבודה ולאחר הגשת הפרזנטציה.

- החל משנת תשפ"ו (הצעות שהוגשו בתשפ"ה) שיחה זו תתקיים פנים אל פנים, לאחר הצגת הפרזנטציה בעבודה מדגם א, ב, ג, ד (לא מייד אחרי).
- שיחה זו תתקיים בתיאום אישי בין מעריך לתלמיד שהגיש עבודה מדגם ה (פירוט דגמים, ראו [כאן](#)).
- **מהות השיחה:** שיחת ההגנה היא שיחה אישית בין המעריך לתלמיד, בה המעריך ישאל את התלמיד על תכני העבודה ותהליך המחקר. השיחה נועדה לוודא את רמת הידע, ההבנה והבקיאות של התלמיד באשר לעבודה הכתובה שהגיש ובהתייחס לכל תהליך המחקר העולה מן העבודה. התלמיד הכותב נדרש לשלוט בחומר, לדעת לקשר מושגי יסוד של התחום עם העבודה שלו, לבאר פרשנויות ולהביע עמדה, אך אין הוא חייב לזכור את כל אשר כתב.
- **נוכחים בשיחה:** בשיחת ההגנה יהיו נוכחים מעריך העבודה הכתובה והתלמיד בלבד, ללא כל קהל וללא מלווים (מנחה, מורה, הורה וכד').
- **משך השיחה:** כ - 30 דקות והיא תיערך פנים אל פנים ביום ההיבחנות הארצי, לאחר הגשת הפרזנטציה.
- **שפת השיחה:** השיחה תתקיים בשפת כתיבת העבודה בלבד.
- **אמצעי עזר:** ניתן לעשות שימוש בעבודה הכתובה תוך כדי השיחה. בשיחה לא יהיה שימוש באמצעי המחשה כמפורט תחת מרכיבי הפרזנטציה, על התלמיד לשוחח עם המעריך ולענות על השאלות ללא הדגמות והמחששות, אך כן ניתן להסתייע בעבודה הכתובה לפי הצורך.
- **סוגי שאלות והיערכות מיטבית:** ניתן להסתייע בלומדה לתלמידים, מידע נוסף [כאן](#).

אוכלוסיית תלמידים עם צרכים מיוחדים הזכאים להתאמות בדרכי היבחנות

- ההתאמות הבאות רלוונטיות לתלמידים עם צרכים מיוחדים המגישים עבודת גמר:
- באם התלמיד/ה זכאי לאחת מההתאמות הבאות בדרכי ההיבחנות על רקע לקות למידה: הקראה או הכתבה/ הקלדה / תיקון שגיאות כתיב – יש להיערך לסייע לתלמיד במסגרת הכנת עבודת הגמר (באחריות המנחה וביה"ס).
 - תלמידים עם מוגבלות הנדרשים לליווי (למשל, על רקע נפשי/ לקות תקשורתית/ מוגבלות פיזית), יש אפשרות לנוכחות איש צוות מוכר בשיחת ההגנה. עם זאת, איש הצוות ינכח באופן פסיבי בלבד, ולא יחליף את התלמיד או ידבר במקומו במהלך שיחת ההגנה או בהגשת הפרזנטציה. לתלמידים עם מוגבלות עשוי להיות צורך במעורבות המלווה כגון מילות עידוד לתלמיד.

- תלמיד עם מוגבלות הזכאי לסיוע אישי (סייע/ת) בהתאם לחוק חינוך מיוחד, תשמ"ח-1988 - הסייע/ת יכול ללוות את התלמיד/ה לכל אורך התהליך, ובכלל זה בשלב פרזנטציה ושיחת הגנה (יש לעדכן ולתאם זאת מראש עם הפיקוח על עבודות הגמר ומפמ"ר תחום הדעת)
- יובהר כי התאמות בדרכי ההיבחנות מסוג הארכת זמן והתעלמות משגיאות כתיב אינן רלוונטיות לכתיבת עבודת גמר ולא ניתן לממשן לאור אופי המטלה. תתאפשר הארכת זמן לזכאים רק במעמד שיחת ההגנה והגשת הפרזנטציה.

מרכיבי הציון הסופי

- הציון הסופי לתעודת הבגרות ב"עבודת גמר עצמאית" (שאינה צמודה) מורכב כך:

70%	30%
הציון שנתי ע"י מעריך העבודה (בוחן) ציון חיצוני	הציון שנתי מנחה העבודה ציון פנימי/מגן

- הציון הסופי לתעודת הבגרות ל"עבודת גמר ממירת בגרות חיצונית" (צמודה) מורכב כך:

50%	20%	30%
הציון שנתי ע"י מעריך העבודה (בוחן) ציון חיצוני	מוגשים יחד בציון מגן שערכו 50%	
	ציון שנתי הניתן ע"י מורה המקצוע בביה"ס	הציון שנתי מנחה העבודה ציון פנימי/מגן

רישום ציון עבודת גמר בתעודת הבגרות

עבודת הגמר נרשמת בתעודת הבגרות על פי סמל השאלון של עבודת גמר של תחום הדעת, בין אם העבודה ממירת בגרות חיצונית (צמודה) ובין אם היא עבודת גמר עצמאית (שאינה צמודה), באופן הבא:

מקצוע - עבודת גמר - 5 יח"ל - ציון
לדוגמה:
אזרחות - עבודת גמר - 5 יח"ל - 94
במקרה והתלמיד כתב "עבודת גמר עצמאית" (שאינה צמודה) בתחום דעת בו נבחן לבגרות, יופיע ציון בתחום הדעת וציון נוסף על עבודת הגמר באופן הבא, לדוגמה:
כימיה - 5 יח"ל - 90
כימיה - עבודת גמר - 5 יח"ל - 93

מעמד העבודה ללימודי המשך – מקדמי זכות (בונוסים)

עבודות הגמר מזכות בבנוס אוניברסיטאי, זאת בכפוף למדיניות המוסד המקבל.

להלן קישורים לפירוט במספר מוסדות להשכלה גבוהה. הקישורים מובאים כדוגמאות להתרשמות בלבד. כאמור, הזכאות לבונוסים תקבע אך ורק עפ"י מדיניות המוסד המקבל².

[אוניברסיטת חיפה](#)

[הטכניון – מכון טכנולוגי לישראל](#)

[האוניברסיטה העברית ירושלים](#)

² אין בפירוט משום הכוונה או המלצה ללמוד במוסד זה או אחר, הקישורים מובאים כדוגמאות בלבד.

שפת כתיבת הצעת המחקר וכתיבת עבודת הגמר

- ככלל, הצעת המחקר תיכתב בעברית.
- הצעות מחקר בתחומי הדעת ערבית (לדוברי ערבית), אנגלית, צרפתית וכל מקצוע לשוני אחר - ניתן להגיש את ההצעה בשפת העבודה, ללא תרגום לעברית.
- עבודת הגמר תיכתב בעברית ע"י תלמידים דוברי עברית.
- תלמידים דוברי ערבית יכתבו את העבודה בערבית או בעברית, לפי בחירתם.
- הפרזנטציה ושיחת ההגנה תתקיימנה בשפה שבה נכתבה העבודה בלבד.
- כתיבת עבודת גמר בשפה זרה (גם על ידי עולים חדשים) טעונה אישור מראש של הפיקוח על עבודות הגמר והמפמ"ר של תחום הדעת, בשלב הגשת ההצעה. אישור זה מותנה בבחינת אפשרויות הבדיקה וההערכה בתחום הדעת. יש **לפרט בשער הצעת המחקר** את הבקשה להגשה בשפה זרה ולצרף אישורים רלוונטיים (למשל, תלמידים המבקשים להגיש באנגלית יצרפו אישור מטעם ביה"ס שהם דוברי אנגלית) כמו כן, יש לסמן ברשומת התלמיד במערכת השילובית את שפת ההגשה הרצויה.
- לא ניתן לשנות את שפת הגשת העבודה לאחר אישור ההצעה.
- תלמיד שקיבל אישור להגיש עבודתו בשפה זרה וגם הצעתו אושרה פדגוגית, יערך בשנה העוקבת להגשת הפרזנטציה וקיום שיחת ההגנה בשפה בה הוגשה העבודה בלבד.

שלבי הכנת עבודת גמר והגשתה להערכה

להלן פירוט על ההיבטים הבאים: שלבי היערכות כלליים, גיבוש הצעת המחקר, איתור מנחה ותפקיד המנחה, הגשת הצעה במערכת השילובית, תהליך כתיבת העבודה והגשת העבודה להערכה.

שלבי היערכות והגשה - כללי

- בליווי התלמידים לכתיבה והגשה של עבודת גמר נדרש שיתוף פעולה של נציגים מביה"ס ומחוצה לו, בהתאם למהלך המחקר ולליווי האקדמי של התלמיד. להלן שלבי ההיערכות, הלמידה וההערכה:
- ידוע התלמיד את צוות ביה"ס (של רכז/ת עבודות הגמר ואישור מנהל/ת בית הספר) בדבר רצונו להגיש עבודת גמר.
- איתור מנחה אקדמי - המנחה יאותר בסיוע רכז/ת עבודות הגמר בביה"ס. כל תלמיד מחוייב בליווי של מנחה אקדמי מומחה לתחום הדעת (בהמשך מפורטות הדרישות בעניין המנחה).
- גיבוש הצעת מחקר בסיוע המנחה והגשתה במערכת השילובית, בסיוע הרכז הבית-ספרי (רק בעל הרשאה מטעם ביה"ס יכול להעלות הצעת מחקר למערכת).
- כתיבת עבודה עצמאית על ידי התלמיד בכפוף לאישור ההצעה ובסיוע רציף של המנחה ורכז עבודות הגמר.
- הגשת העבודה הכתובה להערכה בשילובית בשנה העוקבת לשנת הגשת הצעת המחקר.
- הגשת פרזנטציה וקיום שיחת הגנה עם מעריך/ת העבודה.
- פרסום ציונים והערכות בתום המועד (מועד קיץ).

גיבוש הצעת המחקר

הצעת המחקר היא הבסיס לעבודת הגמר והיא מהווה מעין תוכנית עבודה. להכנת ההצעה יש להקדים עיון וחקר מעמיקים באמצעות קריאת מאמרים ומחקרים עדכניים בתחום הנבחר. ההצעה תכלול: ניסוח של שאלת המחקר המדויקת, לגביה תועלה השערה/טיעון על בסיס רקע תיאורטי הכולל דיון במאמרים; הצעה למתודולוגיה מחקרית – עיונית/כמותנית/איכותנית/מעשית; פירוט של פרקי העבודה (ראשוניים), מן המבוא ועד הסיכום, שיחד יובילו באופן מובנה אל התשובה לשאלת המחקר. כמו כן, יש לציין פרטי ביבליוגרפיה ראשוניים עליהם מושתתת הצעת המחקר ולוח זמנים אופרטיבי.

בגיבוש וניסוח הנושא יש לשים לב לדגשים הבאים:

- הנושא יותאם לכישורים, לחוזקות ולתחומי העניין של התלמיד או התלמידה ולמידת המוכנות והנכונות לחקור באופן עצמאי את הנושא שנבחר
- יש לבחון את האפשרות לחקר הנושא מבחינת קיומם של מקורות ביבליוגרפיים, גישה למעבדות או אמצעים אחרים הדרושים לתהליכי החקר של עבודת הגמר
- ההצעה תהיה מנוסחת היטב, תמציתית, בהירה, עניינית ומבוססת (יש להימנע מכתובה ארוכה שלא לצורך). ראו [בנספח 1](#) מבנה גנרי להצעת מחקר לעבודות גמר
- בתחומי הדעת השונים נדרשים דגשים שונים בהצעת המחקר והם מפורסמים [בפורטל עבודות הגמר](#). יש להקפיד שההצעה תוגש בהתאם להנחיות אלה. ההנחיות עשויות להתעדכן מעת לעת ויש לעיין מדי שנה בהנחיות המעודכנות לשנת-הלימודים.
- הצעת המחקר שאושרה מהווה התחייבות למהלך מחקר מסוים. רשימת הפרקים שפורטו בהצעה המאושרת תהווה שלד לכתובת העבודה. שינוי בראשי הפרקים יעשה באישור המנחה. במקרה של שינוי מהותי מנושא ההצעה שאושרה ו/או במבנה הפרקים, יש לקבל את אישור המאשר המקצועי (מפמ"ר או מדריך עבודות הגמר) באמצעות המערכת המקוונת להגשת הצעות. במקרה הצורך, תוגש הצעה חדשה.

שימו לב לתנאים הכלליים להגשת הצעת מחקר.

אין להתחיל בכתובת עבודת גמר ללא אישור סופי של ההצעה במערכת השילובית.

איתור מנחה אקדמי, תנאי סף ותפקידי המנחה

כל תלמיד או תלמידה המגישים עבודת גמר מחויבים בליווי מנחה, המומחה לתחום הדעת בו נכתבת העבודה. איתור המנחה יעשה על-ידי התלמיד/ה בסיוע של רכז עבודות הגמר בבית הספר ובאישורו.

- תפקיד המנחה הוא להנחות את התלמיד/ה במיומנויות כגון: דרכי איתור מידע, ניתוח ומיזוג מקורות מידע, כתיבה אקדמית, חשיבה ביקורתית, יכולת ניתוח ופרשנות, שימוש מושכל [ביישומי בינה מלאכותית יוצרת](#). לברר עם התלמיד סוגיות ודילמות, ללוות את התלמיד בתהליכי המחקר ובכתיבת

הצעת המחקר ועבודת הגמר, להבנות אבני דרך להגשת הפרקים ומתן משוב רציף משלב לשלב. לאשר את הצעת המחקר ועבודת הגמר, אשר תוגשנה למשרד החינוך רק לאחר אישור המנחה.

- מנחה העבודה יהיה בעל תואר שני ומעלה ממוסד אקדמי המוכר ע"י המועצה להשכלה גבוהה בתחום הנחקר. במקרים חריגים יאושרו על-ידי היחידה לעבודות הגמר מנחים בעלי תואר ראשון, בתיאום עם מפמ"ר תחום הדעת.
- בתחומי דעת שונים יתכן ותדרש עבודה בפועל של המנחה כחוקר/ת, זאת עפ"י שיקול הדעת של היחידה לעבודות הגמר והמפמ"ר.
- קרוב משפחה של תלמיד לא יוכל לשמש כמנחה. במקרים חריגים קרוב משפחה מדרג שני יוכל להנחות את התלמיד, זאת על-פי המלצת אחראי עבודות הגמר בבית"ס ובאישור מראש של הפיקוח על עבודות הגמר. לשם כך, יש להעביר בקשה בכתב לפיקוח טרום הגשת הצעת המחקר.
- אם קיים צורך והצדקה מקצועית, יוכל התלמיד לקבל ליווי של שני מנחים, באישור מפמ"ר (למשל, בעבודה בינתחומית המצריכה ליווי של מומחים מתחומים שונים). כל אחד משני מנחים אלו יהיה זכאי לקבלת התשלום עבור ההנחיה. שני המנחים מצופים למעורבות מלאה בתהליך ההנחיה.
- מנחה יוכל להנחות עד 5 תלמידים בלבד. במקרים חריגים יש לקבל מראש את אישור הפיקוח על עבודות הגמר בכתב לאישור מספר גבוה יותר של תלמידים מונחים.
- במידה ומתקיימת קבוצת לימוד, הפועלת במסגרת מסלול סדיר בבית"ס, וכוללת שעות ליווי והנחייה קבועות לאורך השנה, מנחה יוכל להנחות עד 10 תלמידים בקבוצת הלימוד שלו. "קבוצת לימוד" הינה קבוצה של 10 תלמידים לפחות המגישים עבודת גמר בתחום דעת מסויים/בתחומי דעת שונים, הלומדים יחד בסדירות לאורך שנת לימודים מלאה לפחות. לרוב, קבוצות לימוד אלה פועלות במתווה דו-שנתי או תלת-שנתי, ראו פירוט תחת מסגרות לכתיבת עבודת גמר.
- יובהר כי שיעורי מליאה לקבוצת תלמידים כותבי עבודות גמר אינם מהווים הנחייה אקדמית אישית ואין לדווח על המורה כמנחה במקרה זה, אלא אם בנוסף, הוא מנחה אישית את התלמיד/ה בתחום הדעת.
- **תשלום למנחה** נעשה ע"י משרד החינוך בהתאם לתוארו האקדמי ומותנה בהגשת עבודת הגמר והמסמכים הנדרשים (ראו נספח 4: שכר מנחים).
- למנחה הרשום במערכת ועל-גבי ההצעה יש תוקף משפטי לעניין קבלת גמול עבור עבודתו וכמובן, מבחינת התאמה פדגוגית לתפקיד. אם מבקשים להחליף מנחה לאחר אישור ההצעה, יש לפנות בכתב ללא דיחוי לפיקוח על עבודות הגמר בבקשה לאישור המנחה החדש. לא ניתן להחליף מנחה בדיעבד לאחר סיום הכתיבה!

הגשת הצעת מחקר לאישור באמצעות השילובית – חדש! איחוד מערכות!

לראשונה מזה שנים רבות, אנו שמחים לבשר על איחוד מערכות ממוחשבות כך שכל שלבי ההגשה יהיו במערכת ממוחשבת אחת אחודה – **מערכת השילובית**. נפרסם מועדים להדרכות על המערכת בפורטל.

אנא שימו לב לדגשים הבאים:

- לא יתקבלו הצעות חדשות יותר במערכת ההצעות הישנה
 - אין צורך להעביר הצעות מחקר שאושרו בשנת תשפ"ה למערכת החדשה
 - תלמידים שהצעתם אושרה **בתשפ"ה** אך קבלו אישור הגשת עבודה **בתשפ"ז** - יצטרכו להגיש מחדש את ההצעה במערכת החדשה
 - הגשת הצעות חדשות תתאפשר מ 1 בדצמבר 2025 ואילך בלבד, עפ"י [זמני ההגשה](#) ועפ"י הכללים [והתנאים להגשת הצעה](#) (פירוט רצ"ב)
- אנא עקבו אחר פרסומים נוספים אשר יעסקו ב:
- הדרכות ומסמכי עזר להתמצאות במערכת ההגשה החדשה
 - הנחיות לקבלה או עדכון של הרשאות לטובת מעקב אחר סטטוס הצעות המחקר
 - הנחיות לקבלת תמיכה טכנית ופניות כלליות

תהליך הטיפול בהצעות מחקר כולל מספר שלבים

- (א) העלאת הצעת מחקר למערכת - בדיקה כללית של הפיקוח על עבודות הגמר.
 - (ב) העברת הצעת המחקר למאשר/ת המקצועי/ת של תחום הדעת לבדיקת תוכן ההצעה.
 - (ג) אישור ההצעה/ החזרת ההצעה לתיקון כולל הערות בונות/ דחיית ההצעה כולל סיבה.
 - (ד) עריכת שיפורים ותיקונים במידה ונדרש - העלאת הצעת מחקר מעודכנת.
 - (ה) אישור סופי.
- הכרחי **לעקוב אחרי סטטוס ההצעה** המצביע על תהליך הטיפול בהצעה משלב הגשתה ועד לאישורה הסופי באמצעות המערכת המקוונת של עבודות הגמר, כולל התייחסות מקצועית ועניינית להערות בונות לגבי תוכן ההצעה מהמאשרים המקצועיים בהצעה מעודכנת/ עבודת הגמר.
 - את הצעת המחקר יש להגיש על פי זמני ההגשה המחייבים לשנה זו – ראו [בא](#).
 - אם נדרש תיקון להצעה, יש להגיש הצעה מתוקנת עד **חודש מיום קבלת המשוב**.
 - ניתן להגיש **תיקונים להצעות מחקר** לכל המאוחר עד **יום ראשון 31 במאי 2026** בשנת הלימודים תשפ"ו, כאשר התלמיד בכיתה י' או יא' בלבד.
 - לא יתקבלו תיקונים או הצעות חדשות של בוגרי י"א או תלמידי י"ב.

תהליך כתיבת עבודת גמר

- יש להקפיד על עצמאות העבודה של התלמידים בעת הכנת ההצעה ובכל שלבי העבודה ומרכיביה. הצעות מחקר ועבודות שלא תהיה בהן הקפדה מלאה על עצמאות העבודה של התלמיד/ה, לכל אורך תהליך ההכנה ודיוק בפרטים המדווחים על התלמיד ולימודיו – עלולות להיפסל. האחריות על כך מוטלת על התלמיד/ה, המנחה ובית-הספר.
- הנחיות לשימוש מושכל ביישומי בינה מלאכותית – ראו בעמוד הבא תחת בינה מלאכותית יוצרת בעבודות הגמר.
- הכתיבה תיעשה בהלימה להצעת המחקר המוגשת (הלימה זו תיבחן בשלב הערכת העבודה). ניתן ורצוי להרחיב את הרשימה הביבליוגרפית שפורטה בהצעה, לדייק את תתי הפרקים בעבודה, אך במקרה של שינוי מהותי במתודולוגיה מחקרית, פרקי עבודה ו/או שינוי בשאלת המחקר לאור ממצאי המחקר יש להגיש הצעת מחקר מחודשת לאישור הפיקוח על עבודות גמר.
- יש חשיבות רבה לכך שהתלמידים יכירו, מלכתחילה, את תהליך ההערכה ומרכיביו - כפי שמופיעים במחוננים של תחומי הדעת. על בית הספר מוטלת האחריות ללוות את התלמיד/ה, וכן לוודא שכל תהליך המחקר והכתיבה נעשה ע"י התלמיד עצמו. אין להסתפק בהעברת אחריות זו אל המנחה.
- במקרה של החלפת מנחה נדרש אישור הפיקוח על עבודת גמר והמפמ"ר. למנחה הרשום במערכת הצעות המחקר ועל-גבי קובץ ההצעה יש תוקף מקצועי של עמידה בתנאי סף אקדמיים ותוקף משפטי לטובת קבלת תשלום ועל כן לא ניתן לשנות מנחה בדיעבד ויש לעדכן את הפיקוח מייד עם החלפת המנחה.

בינה מלאכותית יוצרת בעבודות הגמר³ - עדכונים לתשפ"ו

בשנים האחרונות הפכה הבינה המלאכותית לחלק בלתי נפרד מעולמם של תלמידים ומורים. היא מציעה יכולות חסרות תקדים, אך גם מציבה בפנינו שאלה יסודיות: האם השימוש בכלי AI בתהליכי חקר מקדם הבנה, עצמאות וחשיבה ביקורתית - או שהוא בעיקר מאפשר לקצר תהליכים ויוצר אשליה של למידה? כדי להתמודד עם שאלה זו, יצאנו במהלך שנת תשפ"ה למסע משותף עם 11 בתי ספר, 14 רכזים ומאות תלמידים לניסוי בשילוב כלי AI לאורך כל שלבי כתיבת עבודת הגמר, באופן מושכל, ביקורתי ומתועד.

התוצר של אותו מסע הוא אוגדן פרקטיקות, אשר נוסח ופותח בהובלת החוקרות המלוות של הניסוי ד"ר ליאת אייל ומעיין סייג, בשת"פ עם הפיקוח על עבודות הגמר והרכזים בשטח.

³ המודל והמבוא בפרק זה נוסח ופותח בהובלת החוקרות המלוות של הניסוי ד"ר ליאת אייל ומעיין סייג, מהמכון לחקר יישומי בינה מלאכותית בחינוך, ובהתבסס על ממצאי הניסוי ותוצרי הרכזים המשתתפים.

ומה גילינו? תמונה מורכבת של אתגר והזדמנות

הניסוי חשף תמונה מורכבת. מצד אחד, זיהינו את אתגר "אשליית הלמידה" גם בקרב תלמידי עבודות גמר. עם זאת, גילינו שתלמידים אלו מפגינים לחוב רמה גבוהה יותר של ביקורתיות כלפי תוצרי ה-AI ואינם מסתמכים עליהם באופן עיוור.

הממצאים המרכזיים שלנו משקפים את המתח הזה בין אתגר להזדמנות:

- **פיתוח חשיבה ביקורתית לצד סכנת השטחיות:** ראינו מקרים בהם תוצרים נראו "מושלמים מדי" והקשו על המנחים להעריך הבנה. לצד זאת, גילינו שתלמידים רבים, ובפרט אלו שהשתמשו בכלים ליצירת ניתוחים ויזואליים (כמו טבלאות ודיאגרמות), ידעו להסביר לעומק את בחירותיהם ולהגן על התהליך.
- **גילוי של כלים ופרקטיקות פורצי דרך:** הניסוי לא רק חשף אתגרים, אלא גם הזדמנויות משמעותיות. נחשפנו ליכולות חדשות המאפשרות קפיצת מדרגה בעבודת החקר.
- **החשיבות המכרעת של הוראה מפורשת:** הממצא החד והברור ביותר הוא זה: הטכנולוגיה לבדה אינה מספיקה. פרקטיקות הנחיה שהבליטו תהליך, שיח על בחירות, הערכה מעצבת ב"מנות קטנות" ורפלקציה מתמדת – הן אלו שהפכו את השימוש ב-AI למנוף אמיתי להעמקת הלמידה, הן עבור התלמידים והן עבור המורים.

מכאן צמח המודל: נבון - נראות בלמידה ועבודה נתמכת בינה מלאכותית

מודל זה הינו מסגרת פדגוגית שמטרתה להפוך את תהליכי החשיבה של התלמיד לנראים, גלויים וניתנים להערכה. המודל מבוסס על חמישה עקרונות יסודיים:

1. שקיפות וניהול הידע ההיברידי

העיקרון: למידה בעזרת AI היא שותפות מודעת. התלמיד שואל את עצמו: "מה התרומה שלי ומה התרומה של הכלי?"

בפרקטיקה: וודאו שהתלמיד מתחיל מעצמו, אתגרו אותו בשאלות, קבעו נורמה ברורה של תיעוד השימוש ב-AI.

2. פיגומים קוגניטיביים דינמיים – שליטה בכלי, לא תלות בו

העיקרון: השימוש ב-AI חכם וממוקד. התלמיד יודע איזה כלי, מתי וכיצד. בפרקטיקה: הנחו את התלמידים לבחור כלים המתאימים לתחום הדעת שלהם ולדעת לרתום את הכלי הנכון למשימה האוריינית הספציפית. סייעו לפתח שליטה על הכלי.

3. הפיכת החשיבה לנראית – רפלקציה ותיעוד מתמשכים

העיקרון: תיעוד התהליך, לא רק התוצר. רפלקציה והתבוננות על הדרך. בפרקטיקה: דרשו תיעוד של פרומפטים, התלבטויות ותובנות, הכולל ציון מועדים ומשרטט בסופו של דבר את ציר הלמידה לאורך זמן. השתמשו בזה כבסיס לדיון ולמשוב. מציע שרכזים ייצרו נקודות הערכה לאורך התהליך, בין השאר כדי לנטר את השימוש בפלטפורמות בינה שונות

4. מעורבות אקטיבית – למידה דרך מאמץ קוגניטיבי

העיקרון: ה"מאבק הקוגניטיבי" (Productive Struggle) הכרוך במעורבות זו הוא הדרך למנוע את תופעת "אשליית הלמידה" והבסיס ליכולת לבטא את הידע באופן אותנטי. בפרקטיקה: אתגרו בשאלות המקדמות מעורבות אקטיבית. דרשו עיבוד עמוק וחשיבה ביקורתית.

5. ביטוי ידע במגוון תוצרים – המבחן האמיתי של ההבנה

העיקרון: המבחן הטוב ביותר להבנה הוא היכולת ליצור משהו חדש עם הידע. בפרקטיקה: דרבנו את התלמידים לבטא הבנתם במגוון דרכים יצירתיות. העריכו יכולתם "לתרגם" ידע לפורמטים שונים. במילים פשוטות: במקום לבדוק רק את התוצר הסופי, אנחנו רוצים לראות איך התלמיד חושב, איך הוא משתמש בכלים, ואיך הוא הופך ידע לתוצרים חדשים.

רוצים להעמיק במודל נבון? קהילת רכזי עבודות גמר יוצאת לדרך!

לומדים ומתפתחים יחד, מיישמים בשטח עם התלמידים. מידע נוסף בקרוב. "זה מעניין אותי! שלחו לי פרטים נוספים" - [קישור להרשמה](#)

הגשת העבודה הכתובה להערכה בשילובית

- עם סיום כתיבת החלק העיוני, העבודה תוגש להערכה בשילובית על-פי **נוהלי ההגשה** כמפורט בקישור [הבא](#) ועל-פי [זמני ההגשה](#) המחייבים.
- חובה לדווח ציון מגן **במערכת ניהול הבגרויות** במעמד של הגשת העבודה להערכה בשילובית
- שימו לב: **ניתן להגיש עבודה אך ורק אם הצעת המחקר אושרה** (ההצעה שהוגשה שנה קודם לכן) במידה וההצעה לא אושרה - התלמיד **אינו רשאי להגיש עבודה**.
- שיבוץ מעריך/ה נעשה ע"י דרישה של בית הספר בשילובית. לצורך כך על בית הספר לוודא את סמל השאלון לעבודת גמר בתחום הדעת (ראו [בחוברת השאלונים](#) המפורסמת באגף הבחינות). יש לסמן במקום המיועד לכך אם העבודה היא ממירת בגרות חיצונית (צמודה) או עצמאית (שאינה צמודה) (ראו הסבר והגדרות [באן](#)).
- **לתשומת הלב:** אין להעלות לשילובית את הערכת המנחה - הערכת המנחה המפורטת וציון ההגשה ימסרו לרכז עבודות הגמר בבית"ס וישמרו לצרכי בקרה. הפיקוח על עבודות הגמר רשאי לפנות לבית-הספר באופן מדגמי לקבלת הערכת המנחה המפורטת וציון ההגשה.
- שיבוץ בוחן: לאחר הגשת המסמכים כנדרש, ישובץ לתלמיד בוחן לצורך הערכת העבודה ובחינת התלמיד. בית הספר והבוחן יקבלו את פרטי השיבוץ, לרבות מועד ליום ההיבחנות פנים אל פנים.

תהליך הערכת העבודה

- **מערכי העבודות** נבחרים על ידי אגף א' לחינוך על יסודי בשיתוף עם מפמ"ר תחום הדעת ועם אגף הבחינות והם מומחים בעלי תואר אקדמי מתקדם בתחום הנחקר בעבודה. האחריות לאיתור המעריכים, שיבוצם במרב"ד ומימון הבדיקה חלה על משרד החינוך.
- **שיבוץ מעריכ/ה:** הפיקוח של תחום הדעת ישבץ מעריכים לבדיקת העבודה. בית הספר והמערך יקבלו את פרטי השיבוץ.
- **הערכת פרוזנטציה ושיחת ההגנה:** יבוצעו ביום ההיבחנות הארצית. הערכת הפרזנטציה תבוצע ע"י שני בוחנים. שיחת ההגנה תוערך ע"י הבוחן קורא העבודה בלבד.
- דברי הסבר מפורטים לתהליך ההערכה – למעריכים – ראו בפורטל עבודות הגמר בקישור [הבא](#). לתלמידים ורכזים – [הלומדה והערכה](#) החדשות שלנו כוללות את כל המידע הנדרש עבורכם.

מתן ציון והליך ערעור

- ציון העבודה יעודכן במערכת ה-"שילובית" ויצורף לציון משוב הערכה לפי מחוון הערכה של תחום הדעת בה נכתבה העבודה.
- הציונים יפורסמו עם סיום המועד בלבד - באוגוסט 2026, ביום פרסום הציונים בכלל הבגרויות במועד.
- במידה ומצא המנחה/התלמיד כי יש נימוקים מקצועיים להגשת ערעור על הציון, ניתן להגיש בקשה לערעור לאחר התייעצות עם המנחה/רכז. ת עבודות הגמר ובעזרתם.
- **תנאי סף להגשת ערעור על ציוני תשפ"ה (מועד קיץ 26):** הפרש של 10 נקודות לפחות בין ציון המנחה האקדמי לבין הציון החיצוני.
- לאחר קבלת הציון, עומדת לתלמיד/ה הזכות לערער על ציון העבודה עד **21 ימים** מיום פרסום הציונים.
- ביה"ס יפנה בדוא"ל בשם התלמיד עם הנימוקים לערעור והצהרה על ציון ההגשה לכתובת - avodot.gemer@education.gov.il
- ציון המערך (ציון חיצוני) ערכו 70% מהציון הסופי וציון המנחה (ציון מגן/פנימי) ערכו 30% מהציון הסופי. ניתן להגיש בקשה לערעור אך ורק על הציון החיצוני של העבודה הכתובה.
- ניתן להגיש ערעור על הערכת החלק הכתוב בלבד.
- אם הערעור התקבל, תועבר עבודת הגמר להערכה שניה, הציון הסופי הוא הציון השני שמתקבל. יש לוודא הסכמה מדעת של התלמיד/ה מבעוד מועד ובכתב.
- אם הוגדר "חשד" לטוהר בחינות בעבודה - התלמיד לא יהיה רשאי להגיש ערעור עד לבירור החשד ובכפוף לו.

מסגרת כתיבת עבודת גמר

מסלולי עבודות גמר בביה"ס: בשנים אחרונות בתי ספר רבים פתחו מסלולים ייעודיים לכתיבת עבודות גמר בתוך בית הספר. לרוב מדובר בקבוצות הטרוגניות של תלמידים שחוקרים תחומי דעת שונים, לעתים תוך התנסות מובנית וחוויתית במיומנויות המאה ה-21 (כגון: רטוריקה, עמידה מול קהל, שימוש בכלים דיגיטליים, מיינדפולנס ועוד) בצד רכישת מיומנויות חקר וכתיבה. **בניית מסגרת זו מומלצת מאד** כיוון שהיא מהווה מסגרת תמיכה, מעקב והקניית מיומנויות חקר בסיסיות (קריאה אקדמית, כתיבה אקדמית, מתודולוגיות מחקר, שימוש מושכל בבינה-מלאכותית וכד') שמאפשרות לתלמידים לצלוח תהליך משמעותי וארוך טווח (תהליך שאורך כשנה וחצי-שנתיים) של כתיבת עבודת גמר. יחד עם זאת, לעתים עבודות גמר מחייבות שיתוף פעולה עם גוף חיצוני, בייחוד אם מדובר בעבודות עם מרכיב מחקרי יישומי (עבודה במעבדות, חקלאות, שימוש בארכיונים וכו'). למידע אודות המסלולים הייחודיים ומודלים מהשטח ראו [בא](#) או לחצו על התמונה:

ליווי חוץ בית ספרי: קיימות מסגרות חוץ בית-ספריות, שמציעות לתלמידים תמיכה בכתיבת עבודות גמר לבגרות, אך יש לשים לב שחלקן דורשות מימון פרטי ו/או ניתן יהיה להסתייע בהן במסגרת הגמישות הפדגוגית הניהולית (גפ"ן).

יודגש כי רק המוסד בו לומד/ת התלמיד/ה רשאי להגיש לבגרות את התלמידים. גוף חוץ בית-ספרי אינו יכול להגיש תלמידים לבגרות ולכן נדרש קשר שוטף בין ביה"ס לכל גורם מסייע או מקצועי שהוא.

קידום ופיתוח תחום עבודות גמר בבית הספר

על מנת לקדם ולפתח את תחום כתיבת עבודות הגמר מומלץ לייצר מערכת תמיכה לתלמידים ולמנות בבית הספר מורה שאחראי/ת על ריכוז ותפעול התוכנית/מסלול ומלמד לאורך השנה את התלמידים בשעות מובנות במערכת. אחריות המורה תכלול הן את הפן המנהלי והן את הפן הפדגוגי:

- **יידוע, פרסום ושיווק:** האפשרות לכתוב עבודת גמר כחלק מתעודת הבגרות – להורים, תלמידים וצוות ההוראה (מעבר בכיתות, מידעון/אתר בית הספר, ערבי חשיפה, ימי היערכות וכו').
- **הקמת קבוצת לימוד מלוכדת:** הפעלת תוכנית לימודים מגוונת הכוללת סיורים, מאגרי מידע מקוונים, והפעלות יצירתיות; הקניית הבסיס לכתיבה אקדמית.
- **ליווי התלמידים בתהליך כתיבה:** החל משלב הרעיון, דרך גיבוש והגשת הצעת המחקר, כתיבת והגשת עבודת גמר וכלה בהכנה להערכה בע"פ וקבלת הציון הסופי (כולל תהליך ערעור במידת הצורך).
- **ליווי הקשר בין התלמיד/ה למנחה:** עזרה במציאת מנחים בהתאם לנושא; השתתפות במפגש ראשון של התלמיד/ה עם המנחה, תיאום צפיות עם המנחה וקביעת שיטת עבודה משותפת של התלמיד/ה עם המנחה; קשר עם המנחים במהלך כתיבת העבודה.
- **שמירה על רמה וטוהר כתיבת עבודות גמר:** הקפדה על עמידה בסטנדרטים הנדרשים לכתיבת העבודות ועמידה בלוחות הזמנים.
- **תפקיד מנהלי:** העלאת הצעות לעבודות גמר באמצעות השילובית; הגדרת מנחה (אם חדש/ה במערכת); מעקב צמוד אחרי ההנחיות המתקבלות במערכת; קשר עם הפיקוח על עבודות הגמר, בהתאם לצורך; הגשת העבודות במערכת השילובית כולל הטפסים הנלווים; שליחת טפסי התשלום למנחים לפיקוח על עבודות הגמר.
- **הכשרה:** השתתפות בימים מרוכזים וימי הדרכה של הפיקוח על עבודות הגמר; השתתפות בכנסי רכזי עבודות הגמר המתקיימים אחת לשנה; השתתפות בהשתלמויות לרכזי ע"ג חדשים/ותיקים/ מנחים.
- **ביסוס מעמד עבודות הגמר:** פרסום העבודות, שליחתן לתחרויות נושאות פרסים שונים, הפקת ערב עבודות גמר. חשוב שאם תלמיד/ה מקבל/ת פרס, תהיה משלחת מכובדת מבית הספר שתשתתף בטקס, סיוע של תקציבים מהרשות/ הבעלות של ביה"ס, יצירת שת"פ עם מכוני מחקר וכו'.

תחרויות ארציות למגישי עבודות הגמר

בפני התלמידים המצטיינים הזדמנויות רבות להציג את עבודת הגמר שלהן.ם ולקבל הכרה והוקרה נוספות. חשוב ליידע את התלמידים ולסייע להם. לממש הזדמנויות אלה. פרטים נוספים בקישורים הרצ"ב. עדכונים תוכלו למצוא בפורטל עבודות הגמר תחת [פרסים ותחרויות](#) או תחת [מה חדש?](#)

נספח 1: דגם גנרי - הצעת מחקר לעבודת גמר

פרטי התלמיד/ה: שם מלא; ת.ז.; כתובת; טלפון; מייל

פרטי המנחה: שם מלא; ת.ז.; כתובת; טלפון; מייל; דרג אקדמי; מקום עבודה

פרטי בית הספר: שם, ישוב, סמל מוסד; מייל; טלפון

פרטי האחראי/ת על עבודות הגמר בבי"ס (אחראי); שם מלא; טלפון ישיר; מייל ישיר

תחום הדעת שבו נכתבת העבודה

סוג עבודה: ממירת בגרות (צמודה)/עצמאית (לא צמודה)

בתחומי האומנויות לציין גם: עיונית בלבד או משולבת רכיב יצירתי/מעשי

נושא העבודה

מטרת העבודה ושאלת המחקר

שיטת המחקר / מהלך המחקר

בהתאם להנחיות תחום הדעת ולשיטות המחקר המקובלות, לפירוט ההנחיות המקצועיות לפי תחומי דעת (לפירוט והרחבה ראו [כאן](#)).

רקע תיאורטי לעבודה

עיקרי הדברים מתוך התיאוריה שעוסקת בתחום, באופן ממוקד ומתומצת, כשני עמודים. יש לכלול הפניות למקורות ביבליוגרפיים, ולציין בהערות שוליים את המקור המדויק (סימובין).

ראשי פרקים משוערים

ביבליוגרפיה (לפחות חמישה פריטים אקדמיים, מהימנים, תקפים ועדכניים)

לוח זמנים מתוכנן

נספח 2: דגם כללי למבנה עבודת גמר

שימו לב, בכל תחום דעת יש הנחיות ייחודיות לכתיבת עבודת גמר, כולל מבנה העבודה האפשרי, יש לעיין בהנחיות אלה ולפעול על פיהן. לפירוט ההנחיות המקצועיות לפי תחומי דעת, לפירוט והרחבה ראו

[באן](#).

דגם זה מהווה דגם **גנרי** כולל לעבודת מחקר.

עבודת-גמר כוללת מספר מרכיבים לפי הסדר הבא:

שער

תוכן עניינים

הקדמה (אופציונלי)

- מבוא אישי, סיבות לבחירת הנושא, תודות

מבוא

- הצגת הנושא ומטרות העבודה
- השאלות המחקריות המרכזיות
- תמצית הרקע התיאורטי הנדרש
- תיאור מקדים מתומצת של מהלך החקר ושיטת המחקר

פרקי העבודה

- סקירת ספרות מחקרית (רקע תאורטי, ממוקד, רלוונטי לנושא, ערוך עצמאית)
- שיטת המחקר/תיאור מהלך המחקר
- ניתוח תוכן/ הצגת ממצאים/ תוצאות
- דיון ומסקנות

סיכום

רשימת מקורות (ביבליוגרפיה)

נספחים (יוצגו רק נספחים רלוונטיים לעבודה, אשר יש הפנייה אליהם בגוף העבודה)

רישום מקורות והפניות:

- אופן הציטוט במהלך העבודה והרישום הביבליוגרפי בשולי העבודה ובסיומה יהיו כמקובל בעבודות מדעיות (על-פי אחת מהשיטות המקובלות)
- יירשמו רק מקורות שבהם נעשה שימוש ממשי בעבודה, יש להקפיד על הלימה בין ההפניות בגוף העבודה לבין המקורות המפורטים ברשימת המקורות.

נספח 3: הנחיות כלליות למנחה ומחנך גנרי להערכת תלמיד/ה

תפקיד **המנחה האקדמי/ת** הוא משמעותי בסיוע ובהכוונת התלמיד/ה בתהליך כתיבת עבודת הגמר (בפורמט והיקף של כעבודה סמינריונית בתואר ראשון) מהשלב הראשון, שמתחיל בגיבוש הצעת המחקר ועד סיום כתיבת העבודה והכנת התלמיד/ה לשיחת ההגנה בע"פ ופרזנטציה מול מעריך/ה מטעם משרד החינוך. תהליך הנחייה מובנה, הנותן מענה מקצועי ואישי, תורם רבות להצלחת התלמיד/ה בכתיבת העבודה והגשתה.

מהלך ההנחיה הוא **כשנה וחצי-שנתיים**.

שלב ראשון - גיבוש וניסוח הצעת המחקר עם התלמיד/ה:

- לגבש ולזקק את שאלת המחקר אותה מעוניין/ת התלמיד/ה לחקור. על המנחה לוודא כי שאלת המחקר ייחודית. כמו כן, על המנחה להקפיד על כך שתהיה עצמאית בכתיבת העבודה מצד התלמיד.
- לנסח עם התלמיד/ה את הצעת המחקר לפי הנחיות הפיקוח על עבודות גמר ובהתאם לתחום הדעת לסייע לתלמיד/ה למצוא חומרים אקדמיים (מאמרים מכתבי עת וספרים) בנושא המחקר.
- להקנות לתלמיד/ה ידע רלוונטי במתודולוגיות חקר בתחום הדעת בהלימה עם שאלת המחקר.
- לתווך לתלמיד/ה ביצוע תיקונים הנדרשים על ידי הפיקוח על עבודות הגמר במידת הצורך.
- לוודא שהתלמיד/ה מודע/ת למרכיבי ההערכה ומתקדמ/ת עפ"י טבלת ההערכה על כל תבחיניה, כבר בתחילת התהליך.
- כאשר מתקבל אישור סופי להצעת המחקר ההצעה מהווה תוכנית עבודה ויש לעבוד לפיה.

שלב שני - הנחיית הכתיבה של עבודת הגמר

- לקיים **קשר רצוף** עם התלמיד/ה ולהיות ערים לקשיים ואתגרים בתהליך. יש לדאוג **לתיעוד דיגיטלי** או אחר על כל תהליך הליווי של התלמיד/ה משלב ההצעה ועד לסיום כתיבת העבודה.
- לכוון ולהנחות את התלמיד/ה בכתיבת פרקי העבודה.
- להסביר לתלמיד/ה על המבנה של כל פרק והתוכן הרצוי בו.
- לבדוק פרקים עם השלמת כתיבתם, להעיר הערות לתיקון ולבדוק את ביצוען.
- ללוות את התלמיד/ה במחקר ובניתוח ממצאי המחקר.
- להנחות את התלמיד/ה עד לסיום כתיבת כל פרקי העבודה כולל הקפדה על מבנה העבודה, מבוא, סיכום, מסקנות וביבליוגרפיה.
- להקפיד על כתיבת הסימוכין והביבליוגרפיה על פי כללי האקדמיה ובהתאם להנחיות תחום הדעת.

שלב שלישי - הערכת תהליך הכתיבה של עבודת הגמר

- בסיום התהליך, המנחה ינסח חוות דעת על עבודת התלמיד לפי מחנך מנחה, בדגש על הערכת התהליך אותו עובר התלמיד במסגרת כתיבת עבודת הגמר, וייתן ציון סופי (ניקוד עד 100) שמהווה **30% מהציון** הכולל על עבודת הגמר. הציון חייב להיות מנומק ועל-פי תבחינים ברורים.
- בקביעת הציון ניתן להסתייע בקריטריונים הבאים ב**מחנך** הרצ"ב א לנסח תבחינים המותאמים לתהליך הלמידה והמחקר שנערך בפועל.

מחווון גנרי למנחה האקדמי/ת להערכת התלמיד/ה (ציון ההגשה)		
ניקוד מירבי	דרכי יישום של התלמיד/ה	תבחין
10	- הגעה באופן סדיר למפגשי ההנחיה הפיזיים/הווירטואליים, שיתוף פעולה והתנהלות אחראית והוגנת - הקפדה על הגשת חלקי העבודה על-פי לוח זמנים שנקבע מראש - עבודה על פי ההנחיות, דיוק בעריכת תיקונים, הגשות ביניים כנדרש	תהליך עבודה ותלמידאות
50	- נוסחו, נערכו והוגשו כל חלקי העבודה הנדרשים - הכתיבה נעשתה באופן עצמאי, תוך מיזוג מקורות מגוונים, שימוש בכללי הכתיבה המחקריים באופן מיטבי - נעשה שימוש מושכל ומידתי ביישומי בינה מלאכותית ככל שרלוונטי (להרחבה, ראו כאן) - ניתוח הנתונים/התוכן והצגת הממצאים נעשו באופן שיטתי, עפ"י שיטת המחקר הרלוונטית והוצגו באופן מושכל, מתומצת וענייני ביחס לשאלת המחקר - העבודה העלתה שאלות וסוגיות שהתשובות ניתנו עליהן במהלך כתיבת העבודה - ישנה הקפדה על היבטים צורניים ואסתטיים, הגהה, עימוד, רווחים וכד'	התוצר האקדמי שלמות העבודה רמת כתיבה רמת ניתוח מענה על שאלות החקר היבטים צורניים ואסתטיים (חלוקת ניקוד פנימית – ניתן להשאיל ממחווון חיצוני)
20	- הפגנת שליטה טובה והבנה לגבי הנושא הנחקר בשיחה בעל-פה, יכולת לענות על שאלות, להסביר טענות, לדון בדילמות ולנקוט עמדה במהלך שיחה על העבודה - פרזנטציה: קולעת, עניינית, מלווה בהמחשות רלוונטיות (להרחבה ראו כאן)	ביטוי בעל-פה ויכולת לענות על שאלות וסוגיות
20	- ניכרת הבנה והפנמה של ההערות וביצוע מיטבי ביישום - ניכרת הבנה ושליטה במיומנויות אורייניות ובמיומנויות כתיבת חקר, על פי כללי הכתיבה - ניכרת שליטה במתודולוגיות חקר בתחום הנחקר, יכולת לבחור את המתודולוגיה הרלוונטית ולתפעל את מערך המחקר (עיוני/ כמותני/ איכותני/ יישומי) - ניכרת יכולת להתמודד עם האתגרים שזימן התהליך, סיגול גישות מחשבתיות שונות למציאת פתרונות לבעיות שעלו בתהליך, יכולת להיעזר באחרים במידת הצורך ולפתור בעיות דומות בהמשך באופן עצמאי - הפגנת עניין, סקרנות, מוטיבציה, נכונות ללמידה לאורך התהליך - נערך תהליך למידה שלם, מעמיק ומקיף	התפתחות אקדמית-מחקרית והתרשמות כוללת

נספח 4: שכר מנחים

שכר מנחים משולם למנחים שאושרו על ידי הפיקוח על עבודות הגמר במערכת לעבודות הגמר והוצמדו להצעת המחקר, ביצעו בפועל את ההנחיה והעבודה הוגשה בסופה להערכה במשרד החינוך, לפי התעריפים

הבאים, אשר אינם כוללים מע"מ:

תואר מנחה	גמול הנחייה (לפי טופס בקשה לתשלום)
תואר ראשון B.A.	1,261.71 ₪
תואר שני M.A.	1,407.49 ₪
תואר שלישי PhD	1,550.54 ₪

- **מועד תשלום שכר מנחים:** יש להגיש את הבקשה לתשלום בשנת הגשת העבודה להערכה, או בשנה שלאחריה.
- האחראי על עבודות הגמר בבית הספר יעביר את תלמיט המסמכים להודיה חן, אחראית שכר מנחים במשרד החינוך, בדוא"ל: sachar_manchim@education.gov.il / טלפון: 073-3931785
- **תארים מחו"ל** חייבים להעביר שקילות תואר בארץ, את שקילות התואר מבצעים בהתאם ל**הנחיות האגף לאישור תארים מחו"ל** במשרד החינוך או בצירוף מכתב ממוסד אקדמי מוכר בארץ המאשר את התואר של המנחה מחו"ל. לא ניתן להתייחס לתואר מחו"ל ללא אישור מהארץ.

המסמכים הנדרשים לפי הוראות חשבות משרד החינוך לכל בקשה לשכר-מנחים > לחצו על הקישור לפירוט

החל מיום 1.1.25 נכנסה לתוקף עדכון הוראה מהחשב הכללי, הוראה שמספרה 7.12.5 בסעיף 2.1, שלפיה כל ספק המוגדר כעוסק מורשה או פטור חייב להיות רשום בפורטל ספקים של מרכב"ה. בהתאם לכך, על המנחה המוגדר עוסק מורשה או פטור להעלות באופן עצמאי את החשבונית/ דרישת התשלום לפורטל לאחר אישור ההזמנה שיקבל. יש לציין כי מעתה יש להימנע מהנפקת חשבונית/ דרישות תשלום טרם קבלת אישור ההזמנה במערכת "מרכבה".

נספח 5: הנחיות כלליות למעריכים להערכת עבודת הגמר והשיחה

על המעריכ/ה מוטלת האחריות המקצועית **לבחון את העבודה בעיניים מקצועיות וחינוכיות**, להעריך את התכנים ואופן הצגתם, להתמקד בשאלות המחקר והממצאים השונים, בדרכי איסוף המידע ועיבודו ובמסקנות שהתלמיד/ה הציג/ה. להלן מספר דגשים לתהליך ההערכה:

- מומלץ לערוך קריאה שבה תיבדק העבודה על כל פרטיה לפי המחונן הגנרי המצורף, אלא אם קיים מחונן ייחודי בתחום הדעת של הנושא הנחקר, אז יש לפעול לפיו. ניתן וכדאי לרשום שאלות אפשריות תוך כדי למעמד שיחת ההגנה.
- **הציון יורכב** מהערכת התוצר הכתוב-העיוני (60% מהציון); הערכת פרזנטציה פנים אל פנים (20%) ושיחת הגנה בע"פ (20%). משנת תשפ"ו יכלול רכיב פרזנטציה בהערכה החיצונית ורכיבי הציון יהיו כמפורט במידעון תחת **מרכיבי הערכה חיצוניים**.
- העבודה תוערך על-פי **המחונן הייעודי של תחום הדעת**. מרכיבי הערכה אלה יובאו לידיעת המעריכ/ה עם קבלת השיבוץ להערכה. במקרה של דילמות וסוגיות מתודיות בהערכה, יש ליצור קשר עם המפמ"ר או המאשר/ת המקצועי/ת של עבודות הגמר מטעמו.
- לקראת הערכת הפרזנטציות יערכו מפגשי הדרכה למעריכים ויסופק כל המידע הנדרש על תהליך ההערכה החדש. מידע יופץ למעריכים ישירות.
- אם מצא/ה המעריכ/ה כי עבודת **המנחה** הייתה לקויה, המעריכ/ה מתבקש/ת לדווח על כך בהודעה **לפיקוח על עבודות הגמר**. אין להעביר לתלמיד הערכה שלילית על המנחה (בע"פ ו/או בכתב).

עבודת גמר היא תוצר בו באה לידי ביטוי יכולת התלמיד/ה לבחור את נושא למחקר, להוביל את המחקר בצורה **עצמאית ואוטונומית** וללמוד לעומק את ההיבטים השונים של הנושא הנחקר מחוץ לכתלי הכיתה ובית הספר בהנחיה אקדמית אישית ומקצועית ולהיכרות מעמיקה עם המחקר העכשווי בתחום. כל זאת נוסף על הדרישה החד משמעית והבלתי מתפשרת ל**מהימנות ואמינות** העבודה ולעמידה בכללי אתיקה הנדרשים מכל חוקר. בראשית הדרך. במידה ומצא/ה המעריכ/ה שאין בעבודה גילוי של עבודה עצמית במידה מניחה את הדעת, ויש בה **העתקה** במידה לא סבירה ממקורות אחרים – **ניתן לדווח על "חשד" במערכת והעבודה תהיה מועמדת לפסילה**. במידה והעבודה צמודה, התלמיד לא ישוחרר מבחינה.

מידע מקיף למעריכים, לרבות הסברים על התמצאות במערכת השילובית – נא ראו בפורטל בקישור **הבא**.

נספח 6: מחוון להערכת שימוש בבינה מלאכותית יוצרת בעבודת הגמר

בעיקרון אנו מעריכים את עבודת המחקר של התלמיד בתחום הדעת ועל-פי חלקי העבודה השונים, ולא רק את אופן השימוש ביישומי ב"מ (בינה מלאכותית) בפני עצמו. עם זאת, ברצוננו לקדם שימוש מיטבי - גלוי, ביקורתי ומידתי ביישומי ב"מ ועל כן ניתן לתת הערכה לאופן השימוש בה ומומלץ לעשות כן כחלק מתהליך ההערכה הפנימי.

תבחין ב"מ בעבודה המוגשת להערכה	רמה בסיסית	רמה בינונית	רמה מצופה/גבוהה
פסקת 'גילוי נאות' לעצם השימוש בהקדמה/מבוא ותיאור אופן השימוש	אין כלל אך יש עדויות לשימוש בפועל	ישנה הצהרה וללא הבהרה מפורטת	ישנה הצהרה עם גילוי נאות מפורט
הפניות מותאמות בגוף הטקסט (ראו דוגמה כאן בהמשך)	ללא סימוכין כנדרש אך יש עדויות לשימוש בפועל ב-ב"מ	סימוכין באופן חלקי או לא עקבי באופן הרישום	יש סימוכין באופן עקבי ושיטתי עפ"י שיטת רישום אחת
יכולת שאלת שאלות והתפתחות כמשתקפת בנספח הפרומפטים (הנספח כולל רק את השאלות שניסח התלמיד/ה ללא התשובות שהתקבלו מה ב"מ)	אין נספח אך יש עדויות לשימוש בפועל או ישנו נספח דל, אשר לא משקף התפתחות	ניכרת יכולת טובה של שאלת שאלות, המשקפת התפתחות מסוימת משאלה לשאלה	ניכרת רמה גבוהה של התפתחות ודיוק של השאלות, המשתנים והסוגיות המועלות
מידתיות ועצמאות בשימוש ביחס לכלל הטקסט וביחס לחלק בעבודה (רקע תאורטי, ניתוח, רפלקציה וכד')	לא מידתי, טקסטים נרחבים מועתקים כלשונם, חסרים: עריכה, מיון ותיעודף המידע. כל/מרבית התוכן בעבודה הגיע מהבינה המקורות הנוספים הינם דלים וגם הכתיבה האישית נעשתה בסיוע ה-ב"מ	נברר חלקית, ישנם טקסטים נרחבים בחלק מהפרקים, אשר מובאים ללא סינון ועריכה מספקים. חלק ניכר של העבודה נעשה באמצעות הבינה לרבות חלקים שאמורים להיות כתיבה אישית ואותנטית	המידע המובא מתומצת וערוך היטב. שימוש מאוזן בבינה ביחס למקורות אחרים, וכן החלקים האישיים הינם אותנטיים וניכרת חשיבה ביקורתית ועצמאית
מהימנות ודיוק במידע המוצג בסיוע ב"מ	נמצאו טעויות מהותיות בגופי הידע המובאים (לרבות "הזיות"), המעידים על העדר ביקורת/הצלבה עם מקורות נוספים וטיפול שטחי בטקסט	נמצאו אי-דיוקים או טעויות ספורדיות, אשר משקפות מהימנות חלקית של המידע המובא	המידע המובא מהימן, ללא טעויות, ניכרים מיזוג מקורות והצלבת מידע ממקורות רבים ומגוונים

דוגמה להפניות וסימוכין:

- בגוף העבודה: ".....טקסט לדוגמה טקסט לדוגמה....." (ChatGPT, 2024)
- וברשימת המקורות: ChatGPT, גרסה 3.5, נדלה בתאריך 4/7/24.

נספח 7: מחוון להערכת פרזנטציה וחלוקת זמנים מומלצת

המרכיבים להערכת פרזנטציה

מה מעריכים	כיצד תראה רמת ביצוע גבוהה?	ניקוד מירבי
תוכן: ידע, הבנה, הקשרים	מושגי יסוד מתחום הדעת או בהקשר לנושא הנחקר	40 נק'
	הצגת טענות מרכזיות בהתבסס על ממצאי המחקר	
	קשרים והקשרים	
מבנה, רצף ההצגה ועמידה בזמנים	מוצג מושגים נבחרים בלבד/עיקרי הדברים מתוך תיאוריות, שהצגתם <u>הכרחית</u> להבנת הטענות המרכזיות. המושגים הוצגו באופן מתומצת, ענייני, בהיר ומדויק (10 נק')	20 נק'
	הוצגו טענות מרכזיות על סמך הממצאים והובאו עבורן הצדקות וביסוסים מתוך החומר שנחקר. הממצאים/המסקנות המוצגים קשורים למושגים שהוצגו קודם לכן (20 נק')	
מבנה, רצף ההצגה ועמידה בזמנים	התוכן הוצג באופן לכיד, הגיוני ומוסבר, ובאופן שמבטא ידע, הבנה ומספק מענה על שאלת המחקר (10 נק')	20 נק'
	הדברים הוצגו באופן מלא, עם רצף הגיוני וברור (10 נק')	
אמצעי המחשה	עמידה בזמנים	20 נק'
	היתה עמידה בזמנים הכלליים וחלוקה נכונה בין חלקי ההצגה (כמומלץ בהמשך, ראו טבלה 10)	
שימוש בשפה ותקשורת עם קהל	שימוש מושכל באמצעי המחשה	10 נק'
	אמצעי המחשה (מצגת/פוסטר/סרטון וכד') משרתים את הצגת הנושא ונותנים ערך מוסף להצגה. יש קשר ברור וישיר בין אמצעי המחשה לבין הנושא הנחקר והדברים המובאים בעל-פה (10 נק')	
שימוש בשפה ותקשורת עם קהל	רמת ביצוע ואיכות ביצוע של אמצעי המחשה	10 נק'
	ביצוע טכני איכותי ומוקפד, ניראות טובה, שמע תקין, פונטים בגודל קריא, מידתיות ורלוונטיות בהצגת טקסטים (10 נק')	
התרשמות כוללת	שימוש הולם ותקני בשפה, מבחינת משלב לשוני ודיוק בתחביר	10 נק'
	קצב דיבור, קשר עין, תקשורת עם הזולת	
התרשמות כוללת	קשר העין, שפת הגוף, האינטונציה והקול - היו מותאמים וברורים. הדברים הוצגו באופן נעים ומעורר עניין. קצב הדיבור היה מותאם, באופן המאפשר להבין את הנאמר (5 נק')	10 נק'
	הוצג מהלך רטורי שלם המבטא יכולת לברור עיקר מטפל, ניכרה היערכות רצינית למעמד ורכישה של מיומנות דיבור בציבור	
התרשמות כוללת	הנושא, מיומנות דיבור בציבור	10 נק'
	הדברים הוצגו באופן ייחודי, מקורי, יצירתי (לא חובה)	
סה"כ		100 נקודות

חלקי ההצגה וחלוקת זמנים מומלצת**

מה מציגים	כמה זמן
פתיח הצגה עצמית והצגת נושא העבודה ושאלת המחקר שלי אפשר לשלב פתיח יצירתי בצורת שאלה מעוררת מחשבה, המחשה יצירתית וכד' ורק לאחריו להציג את עצמי ואת נושא העבודה	עד 2 דקות
עיקרי ההצגה ארבע הממ"ים - מתודולוגיה, מושגים, ממצאים, מסקנות *אמצעי המחשה עשויים ללוות את כל ההצגה ובפרט להדגים/להשמיע בחלק זה (ככל שמשלבים סרטון, משך הסרטון לא יעלה על 2.5 דקות מחלק זה)	עד 6 דקות
איסוף וסיכום אתגרים/הצעות להמשך מחקר סיכום בנימה אישית והודיה	עד 2 דקות
סה"כ	עד 10 דקות

טיפים לתלמיד/ה – לפני הפרזנטציה

- ☑ **לתרגל - לתרגל - לתרגל:** תרגול יפוגג את המתח, יתן לכם ביטחון, ישכלל את העמידה בזמנים, יאפשר לכם לקבל פידבק מהמנחה/מורה/חברים לפני מעמד הבחינה החיצונית. לתרגל בפני אנשים עדיף מאשר תרגול לבד בלבד, כך שתוכלו להבין האם אתם ברורים והאם המסר עובר היטב.
- ☑ **בדיקות טכניות:** הכרחי לערוך בדיקות טכניות לאמצעי המחשב ולדאוג לגיבוי! עדיף לא להסתמך על ההצגה און-ליין, שתלויה באינטרנט במקום, אלא על קבצים (למשל דיסק און-קי עם סרטון)
- ☑ **ייצוגיות ומודעות לשפת גוף:** לחשוב מראש - מה ארצה ללבוש, כך שארגיש בנוח אך אציג בצורה מכובדת. לתרגל מודעות לשפת הגוף - השתדלו לעמוד זקוף, ידיים משוחררות (ולא בכיסים/שולבות), לשים לב לתנועה במרחב.
- ☑ **פחות זה יותר!** לא תצליחו לספר למאזינים ב 10 דקות על כל העבודה הקשה שעשיתם. אתם חייבים לבחור מה להציג. איך נדע מה הכי חשוב? חשבו על מה **אי אפשר לוותר**, מה קריטי להבנת המהלך שעשיתם - זה יסייע לכם לבחור ולברור. ואחר כך, "להפרד" ו"לשחרר" את מה שלא יוצג. אל תשכחו שהמעריך קרא את כל מה שכתבתם ויש על כך הערכה בנפרד.

טיפים לתלמיד/ה – בזמן ההצגה:

- ☑ **לנשום!** ההצגה במצב לחץ מסיטה את תשומת הלב מ"מה שאומרים" ל"איך שאומרים" ולא מאפשרת להקשיב לכם באופן מיטבי
- ☑ **פרוייקציה:** כלומר, האופן שבו אנו מוציאים את הקול – השתדלו לדבר בקול רם וברור ובקצב ענייני אבל כינוח. כאשר אתם מנסים להספיק לומר יותר – לעתים מבינים אתכם פחות!
- ☑ **שפת גוף:** כמו שתרגלתם מבעוד מועד, שמרו על מודעות והשתדלו לעמוד ולנוע בצורה כינוחה
- ☑ **סמכו על עצמיכם!** ערכתם תהליך של מחקר לאורך שנה עד שנתיים – אתם יודעים היטב במה עוסקת העבודה, נסו לחשוב על הבוחנים/הקהל כעל תלמידים – שעליכם ללמד אותם על מה שחקרתם
- ☑ **התבלבלתם? ממשיכים!** אין "שידור חוזר" ולכן אין לעצור את ההצגה הדברים אם התבלבלתם, קחו נשימה והמשיכו כאילו לא קרה דבר. הסך-הכל הוא שחשוב. אם עצרתם – אתם עלולים להגדיל את נפח הטעות ולפגוע במהלך כולו

** זו אינה חלוקת זמנים קשיחה, היא נועדה לסייע לתכנן את המהלך כולו, יתכנן שינויים בחלוקה ובלבד שיש הגיון מצטבר כולל לדברים וכי אכן יש ביטוי לחלקים הנזכרים

חדש! לומדה לתלמידים - כל מה שרציתם לדעת על פרזנטציה:

לומדה הכוללת סרטוני הסברה, תקצירים ותרגולים. גישה בהזדהות אחידה דרך [בית-הספר הוירטואלי](#). יועלה במהלך ספטמבר ללשונית "עבודות גמר" שתופיע בדף הבית לתלמידים מגישי עבודות הגמר.

הצצה לערכה: לחצו [כאן](#) לסרטון, הערכה המלאה תפורסם בקרוב...

שמיך להמשך

איך לפתוח בצורה נכונה?

הפתיחה היא ההזדמנות שלנו: לעורר עניין | להציג את עצמנו | להציג את שאלת המחקר

נתון מעניין

מעורר פליאה או הפתעה, מחזק את הרלוונטיות של המחקר. **איך?** נשלוף נתון מעניין שכבר מופיע במחקר שלנו ונפתח איתו.

דוגמה

שאלה

יוצרת מעורבות בקרב המאזין. **איך?** נוכל לשאול שאלה רטורית או פתוחה.

דוגמה

סיפור

מעורר הזדהות, רגשות, סקרנות. **איך?** נציין תיאור זמן ומקום ונתאר מחשבה אישית. נקפיד על משפטים קצרים.

דוגמה

טיפ

שלבי הערכה

לפתוח נכון

לומדים

חומרים

מסמכים

עיקרי ההצגה

סיכום פרזנטציה

אמצעי המחשה

מימנויות דיבור

שיחות הנגה

איך מנוסחים פרז

אתכן ואיתכם בצדק לאופק כל השנה
המסיבית אלקוב [בפוטל](#) שלנו

הפיקוח על
עבודות הגמר
אגף א' חינוך על-יסודי משרד החינוך